

**Приложение 4
к Регламенту оказания брокерских (агентских) услуг на
рынке ценных бумаг, утвержденному решением Совета
директоров
Публичной компании Freedom Finance Global PLC
от 28 июля 2023 г.**

**Декларация о рисках, связанных с осуществлением
операций на рынке ценных бумаг**

1. Общие положения

1.1. Целью настоящей Декларации является предоставление информации о рисках, связанных с осуществлением операций на рынке ценных бумаг.

1.2. Клиент признает и принимает предупреждения о рисках, указанных в настоящей Декларации, иных положениях Регламента оказания брокерских услуг на рынке ценных бумаг (далее – Регламент). Клиент заявляет, что он обладает достаточным опытом для того, чтобы оценить эти риски, а при отсутствии такого опыта воспользуется консультациями соответствующих специалистов, имеет финансовые возможности для несения убытков, связанных с такими рисками, и согласен нести все такие риски, возникающие в связи с его инвестициями в ценные бумаги и заключением любых торговых сделок и срочных контрактов с ценными бумагами и производными финансовыми инструментами, ни при каких обстоятельствах не возлагая какой-либо ответственности на Компанию, за исключением случаев, прямо предусмотренных Регламентом.

1.3. Настоящая Декларация имеет целью помочь Клиенту понять риски, связанные с осуществлением операций на рынке ценных бумаг, определить их приемлемость, реально оценить свои финансовые цели и возможности и ответственно подойти к решению вопроса о выборе инвестиционной стратегии.

1.4. Представленный в настоящей Декларации список рисков не является исчерпывающим, Клиент должен понимать, что Декларация не раскрывает все возможные риски вследствие разнообразия ситуаций, возникающих на рынке ценных бумаг.

2. Декларация об общих рисках, связанных с осуществлением операций на рынке ценных бумаг

В общем смысле риск представляет собой возможность возникновения убытков при осуществлении финансовых операций в связи с возможным неблагоприятным влиянием разного рода факторов. Ниже – основные риски, с которыми связаны операции на рынке ценных бумаг:

2.1. Системный риск. Этот риск затрагивает несколько финансовых институтов и проявляется в снижении их способности выполнять свои функции. В силу большой степени взаимодействия и взаимозависимости финансовых институтов между собой оценка системного риска сложна, но его реализация может повлиять на всех участников финансового рынка.

2.2. Рыночный риск. Этот риск проявляется в неблагоприятном изменении цен (стоимости) принадлежащих Клиенту финансовых инструментов, в том числе из-за неблагоприятного изменения политической ситуации, резкой девальвации национальной валюты, кризиса рынка государственных долговых обязательств, банковского и валютного

**Freedom Finance Global PLC
жария компаниясы Директорлар кеңесінің
2023 ж. 28 шілдегі шешімімен бекітілген
Бағалы қағаздар нарығында брокерлік (агенттік)
қызметтер көрсету регламентіне
4-қосымша**

**Бағалы қағаздар нарығында операцияларды жүзеге
асыруға байланысты тәуекелдер туралы декларация**

1. Жалпы ереже

1.1. Осы Декларацияның мақсаты – бағалы қағаздар нарығында операцияларды жүзеге асыруға байланысты тәуекелдер туралы ақпаратты ұсыну болып табылады.

1.2. Клиент осы Декларацияда, Бағалы қағаздар нарығында брокерлік қызмет көрсету регламентінің (бұдан әрі – Регламент), өзге ережесінде көрсетілген тәуекелдер туралы ескертулерді таниды және қабылдайды. Клиент осы тәуекелдерді бағалау үшін жеткілікті тәжірибесі бар екенін мәлімдейді, ал мұндай тәжірибе болмаған жағдайда тиісті мамандардың консультацияларын пайдаланады, осындай тәуекелдермен байланысты шығындарды өтеу үшін қаржылық мүмкіндіктері бар және регламентте тікелей көзделген жағдайларды қоспағанда, Компанияға ешқандай жағдайда ешқандай жауапкершілік жүктемей, оның бағалы қағаздарға инвестицияларына және кез келген сауда мәмілелерін және бағалы қағаздармен және туынды қаржы құралдарымен мерзімді келісімшарттар жасауына байланысты туындайтын барлық осындай тәуекелдерді көтеруге келіседі.

1.3. Осы Декларацияның мақсаты Клиентке бағалы қағаздар нарығында операцияларды жүзеге асыруға байланысты тәуекелдерді түсінуге, олардың жарамдылығын анықтауға, өзінің қаржылық мақсаттары мен мүмкіндіктерін нақты бағалауға және инвестициялық стратегияны таңдау мәселесін шешуге жауапкершілікпен қарауға көмектесу болып табылады.

1.4. Осы Декларацияда ұсынылған тәуекелдердің тізімі толық болып табылмайды, Клиент Декларация бағалы қағаздар нарығында туындайтын жағдайлардың әртүрлігіне байланысты барлық ықтимал тәуекелдерді ашпайтынын түсінуі тиіс.

2. Бағалы қағаздар нарығында операцияларды жүзеге асыруға байланысты жалпы тәуекелдер туралы Декларация

Жалпы алғанда, тәуекел әртүрлі факторлардың ықтимал қолайсыз әсеріне байланысты қаржылық операцияларды жүзеге асыру кезінде шығындардың пайда болу мүмкіндігін қамтиды. Төменде бағалы қағаздар нарығындағы операциялармен байланысты негізгі тәуекелдер келтірілген:

2.1. Жүйелік тәуекел. Бұл тәуекел бірнеше қаржы институттарына әсер етеді және олардың функцияларын орындау қабілетінің төмендеуінен байқалады. Қаржы институттарының өзара әрекеттесуі мен өзара тәуелділігінің үлкен дәрежесіне байланысты жүйелік тәуекелді бағалау күрделі, бірақ оны жүзеге асыру қаржы нарығына барлық қатысушыларға әсер етуі мүмкін.

2.2. Нарықтық тәуекел. Бұл тәуекел Улиентке тиесілі қаржы құралдарының бағасының (құнының) қолайсыз өзгеруінен, оның ішінде саяси ахуалдың қолайсыз өзгеруінен, ұлттық валютаның күрт девальвациясынан, мемлекеттік борыш міндеттемелері нарығының дағдарысынан, банктік және валюталық дағдарыстан, бой бермейтін күш мән-жайларынан, негізінен табиғи және әскери

кризиса, обстоятельств непреодолимой силы, главным образом стихийного и военного характера, и как следствие, приводит к снижению доходности или даже убыткам. В зависимости от выбранной стратегии рыночный (ценовой) риск будет состоять в увеличении (уменьшении) цены финансовых инструментов. Клиент должен отдавать себе отчет в том, что стоимость принадлежащих ему финансовых инструментов может как расти, так и снижаться, и ее рост в прошлом не означает ее роста в будущем.

Следует специально обратить внимание на следующие рыночные риски:

2.3. Валютный риск. Валютный риск проявляется в неблагоприятном изменении курса валюты, при котором доходы Клиента от владения финансовыми инструментами могут быть подвергнуты инфляционному воздействию (снижению реальной покупательной способности), вследствие чего Клиент может потерять часть дохода, а также понести убытки. Валютный риск также может привести к изменению размера обязательств по финансовым инструментам, связанным с иностранной валютой, что может привести к убыткам или к затруднению возможности рассчитываться по ним.

2.4. Процентный риск. Проявляется в неблагоприятном изменении процентной ставки, влияющей на курсовую стоимость облигаций с фиксированным доходом. Процентный риск может быть обусловлен несовпадением сроков востребования (погашения) требований и обязательств, а также неодинаковой степенью изменения процентных ставок по требованиям и обязательствам.

2.5. Риск банкротства эмитента акций. Проявляется в резком падении цены акций акционерного общества, признанного несостоятельным, или в предвидении такой несостоятельности. Для того чтобы снизить рыночный риск, Клиенту следует внимательно отнестись к выбору и диверсификации финансовых инструментов. Кроме того, внимательно ознакомиться с условиями взаимодействия с менеджером для того, чтобы оценить расходы, с которыми будут связаны владение и операции с финансовыми инструментами и убедиться в том, что они приемлемы для Клиента и не лишают его ожидаемого им дохода.

2.6. Риск ликвидности. Этот риск проявляется в снижении возможности реализовать финансовые инструменты по необходимой цене из-за снижения спроса на них. Данный риск может проявиться, в частности, при необходимости быстрой продажи финансовых инструментов, в убытках, связанных со значительным снижением их стоимости.

2.7. Кредитный риск. Этот риск заключается в возможности невыполнения контрактных и иных обязательств, принятых на себя другими лицами в связи с вашими операциями.

К числу кредитных рисков относятся следующие риски:

2.7.1. Риск дефолта по облигациям и иным долговым ценным бумагам. Заключается в возможности неплатежеспособности эмитента долговых ценных бумаг, что приведет к невозможности или снижению вероятности погасить ее в срок и в полном объеме.

2.7.2. Риск контрагента. Риск контрагента — третьего лица проявляется в риске неисполнения обязательств перед Клиентом или Компанией со стороны контрагентов. Компания должна принимать меры по минимизации риска контрагента, однако не может исключить его полностью. Особенно высок риск контрагента при совершении операций, совершаемых на неорганизованном

сипаттағы және соның салдарынан кірістіліктің немесе тіпті шығындардың төмендеуіне алып келеді. Таңдалған стратегияға байланысты нарықтық (баға) тәуекел қаржы құралдарының бағасының өсуі (төмендеуі) болады. Клиент өзіне тиесілі қаржы құралдарының құны өсуі де, төмендеуі де мүмкін екенін және оның бұған дейін өсуі оның болашақтағы есетінін білдірмейді деп есептеуі тиіс.

Мынадай нарықтық тәуекелдерге ерекше назар аударған жөн:

2.3. Валюталық тәуекел. Валюталық тәуекел валюта бағамының қолайсыз өзгеруінен байқалады, онда Клиенттің қаржы құралдарын иеленуден түскен табысы инфляциялық әсерге ұшырауы мүмкін (нақты сатып алу қабілетінің төмендеуі), салдарынан Клиент кірістің бір бөлігін жоғалтуы, сондай-ақ шығынға ұшырауы мүмкін. Валюталық тәуекел сондай-ақ шетел валютасымен байланысты қаржы құралдары бойынша міндеттемелер мөлшерінің өзгеруіне әкелуі мүмкін, бұл шығындарға әкелуі немесе оларды есептеу мүмкіндігін қиындатуы мүмкін.

2.4. Пайыздық тәуекел. Тұрақты кірісті облигациялардың бағамдық құнына әсер ететін пайыздық мөлшерлеменің қолайсыз өзгеруінен байқалады. Пайыздық тәуекел талаптар мен міндеттемелерді талап ету (өтеу) мерзімдерінің сәйкес келмеуінен, сондай-ақ талаптар мен міндеттемелер бойынша пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру дәрежесінің тең болмауынан туындауы мүмкін.

2.4. Акциялар эмитентінің банкроттық тәуекелі. Бұл дәрменсіз деп танылған акционерлік қоғам акциялары бағасының күрт төмендеуінен немесе осындай дәрменсіздікті болжаудан байқалады. Нарықтық тәуекелді азайту үшін Клиент қаржы құралдарын таңдау мен әртараптандыруға мұқият болғаны жөн. Бұдан басқа, қаржы құралдарына иелік ету және операциялар байланысты болатын шығындарды бағалау үшін менеджермен өзара әрекеттесу талаптарымен мұқият танысып, олардың Клиент үшін қолайлы екеніне және олардың күтілетін кірістерінен айырылмайтынына көз жеткізу.

2.6. Өтімділік тәуекелі. Бұл тәуекел қаржы құралдарына сұраныстың төмендеуіне байланысты қажетті бағамен жүзеге асыру мүмкіндігінің төмендеуінен байқалады. Бұл тәуекел, атап айтқанда, қаржы құралдарын жылдам сату қажет болған жағдайда, олардың құнының айтарлықтай төмендеуіне байланысты шығындардан байқалуы мүмкін.

2.7. Кредиттік тәуекел. Бұл тәуекел сіздің операцияларыңызға байланысты басқа адамдар қабылдаған келісімшарттық және өзге де міндеттемелерді орындамау мүмкіндігінде жатыр.

Кредиттік тәуекелдерге мынадай тәуекелдер жатады:

2.7.1. Облигациялар және өзге де борыштық бағалы қағаздар бойынша дефолт тәуекелі. Бұл борыштық бағалы қағаздар эмитентінің төлем қабілетсіздігінің мүмкіндігі, бұл оны уақтылы және толық көлемде өтеу мүмкін еместігіне немесе ықтималдығының төмендеуіне әкеледі.

2.7.2. Контрагенттің тәуекелі. Контрагент — үшінші тұлғаның тәуекелі контрагенттер тарапынан Клиент немесе Компания алдындағы міндеттемелерді орындамау тәуекелінде байқалады. Компания контрагенттің тәуекелін азайту үшін шаралар қабылдауы тиіс, алайда оны толығымен жоққа шығара алмайды. Міндеттемелерді орындамау тәуекелдерін өзіне қабылдайтын

рынке, без участия клиринговых организаций, которые принимают на себя риски неисполнения обязательств. Клиент должен отдавать себе отчет в том, что хотя Компания действует в интересах Клиента от своего имени, риски, которые она принимает в результате таких действий, в том числе риск неисполнения или ненадлежащего исполнения обязательств третьих лиц перед Компанией, несет Клиент. Клиенту следует иметь в виду, что во всех случаях денежные средства Клиента хранятся на банковском счете, и Клиент несет риск банкротства банка, в котором они хранятся, а также риск банкротства вышестоящего брокера.

2.8. Правовой риск. Связан с возможными негативными последствиями утверждения законодательства или нормативных актов, стандартов организаций, регулирующих рынок ценных бумаг, или иные отрасли экономики, которые могут привести к негативным для Клиента последствиям. К правовому риску также относится возможность изменения правил расчета налога, налоговых ставок, отмены налоговых вычетов и другие изменения налогового законодательства, которые могут привести к негативным для Клиента последствиям.

2.9. Операционный риск. Заключается в возможности причинения убытков Клиенту в результате нарушения внутренних процедур Компании, ошибок и недобросовестных действий его сотрудников, сбоев в работе технических средств Компании, его партнеров, инфраструктурных организаций, в том числе организаторов торгов, клиринговых организаций, а также других организаций. Операционный риск может исключить или затруднить совершение операций и в результате привести к убыткам.

3. Декларация о рисках, связанных с совершением маржинальных, непокрытых сделок и сделок с использованием заемных ценных бумаг

Цель настоящей Декларации — предоставить Клиенту информацию об основных рисках, с которыми связаны маржинальные сделки (то есть сделки, исполнение которых осуществляется с использованием заемных средств, предоставленных Компанией), непокрытые сделки (то есть сделки, в результате которых возникает непокрытая позиция — для исполнения обязательств по которым на момент заключения сделки имущества Клиента, переданного Компании, недостаточно с учетом иных ранее заключенных сделок), и сделок продажи финансовых инструментов, которые Клиент получает в заём от Компании ("**Сделки Short**"). Информация о финансовых инструментах, которые доступны для Сделок Short доводится Компанией до Клиента с использованием систем интернет трейдинга. Клиент соглашается, что финансовые инструменты для целей Сделок Short не ограничиваясь определяются самостоятельно Компанией, вышестоящими брокерами, применимым законодательством.

3.1. Применимые нормативные акты ограничивают риски Клиентов по маржинальным, непокрытым сделкам, и Сделкам Short, в том числе регулируя максимальное «плечо» — соотношение обязательств Клиента по заключенным в его интересах сделкам и имущества Клиента, предназначенного для совершения сделок в соответствии с Регламентом. Тем не менее данные сделки поскольку сопряжены с дополнительными рисками и требуют оценки того, готов ли Клиент их нести.

3.2. Рыночный риск. При согласии на совершение маржинальных, непокрытых сделок и Сделок Short Клиент должен учитывать тот факт, что величина потерь в случае неблагоприятного для портфеля Клиента движения рынка увеличивается при увеличении «плеча».

клирингтік ұйымдардың қатысуынсыз ұйымдастырылмаған нарықта жасалатын операцияларды жасау кезінде контрагенттің тәуекелі ерекше жоғары. Компания өз атынан Клиенттің мүддесі үшін әрекет еткенімен, ол осындай әрекеттердің нәтижесінде қабылдайтын тәуекелдерді, оның ішінде Компания алдындағы үшінші тұлғалардың міндеттемелерін орындамау немесе тиісінше орындамау тәуекелін Клиенттің көтеретіні туралы Клиент өзіне есеп беруі тиіс. Клиент барлық жағдайларда Клиенттің ақша қаражатының банктік шотта сақталатынын және Клиент қаражат сақталатын банктің банкроттық тәуекелін, сондай-ақ жоғары тұрған брокердің банкроттық тәуекелін көтеретінін есте ұстауы тиіс.

2.8. Құқықтық тәуекел. Клиент үшін жағымсыз салдарға әкеп соғуы мүмкін заңнаманы немесе нормативтік актілерді, бағалы қағаздар нарығын реттейтін ұйымдардың стандарттарын немесе экономиканың өзге де салаларын бекітудің ықтимал теріс салдарларымен байланысты. Құқықтық тәуекелге сондай-ақ салықты есептеу қағидаларын, салық мөлшерлемелерін өзгерту, салықтық шегерімдерді алып тастау және Клиент үшін жағымсыз салдарға әкелуі мүмкін салық заңнамасындағы басқа да өзгерістер жатады.

2.9. Операциялық тәуекел. Компанияның ішкі рәсімдерін бұзу, оның қызметкерлерінің қателіктері мен жосықсыз әрекеттері, Компанияның техникалық құралдарының, оның серіктестерінің, инфрақұрылымдық ұйымдардың, оның ішінде сауда-саттықты ұйымдастырушылардың, клирингтік ұйымдардың, сондай-ақ басқа да ұйымдардың жұмысындағы іркілістер нәтижесінде Клиентке залал келтіру мүмкіндігінен тұрады. Операциялық тәуекел операцияларды болдырмауы немесе қиындатуы мүмкін және нәтижесінде шығынға әкелуі мүмкін.

3. Маржалық, өтелмеген мәмілелер мен қарыз бағалы қағаздарды пайдалана отырып мәмілелер жасауға байланысты тәуекелдер туралы декларация

Осы Декларацияның мақсаты - Клиентке маржалық мәмілелер (яғни, орындалуы Компания берген қарыз қаражатын пайдалана отырып жүзеге асырылатын мәмілелер), өтелмеген мәмілелер (яғни, өтелмеген позиция туындайтын мәмілелер — мәміле жасалған сәтте Клиенттің берілген мүлкі бойынша міндеттемелерді орындау үшін байланысты болатын негізгі тәуекелдер туралы ақпарат беру бұған дейін жасалған өзге мәмілелерді ескере отырып, Компания жеткіліксіз) және Клиент Компаниядан қарыз алатын қаржы құралдарын сату мәмілелері ("**Short мәмілелері**") байланысты негізгі тәуекелдер туралы ақпаратты ұсыну. Short мәмілелері үшін қолжетімді қаржы құралдары туралы ақпаратты Компания интернет-трейдинг жүйелерін пайдалана отырып, Клиентке жеткізеді. Клиент Short мәмілелерінің мақсаттары үшін қаржы құралдарын Компания, жоғары тұрған брокерлер, қолданыстағы заңнама өз бетінше анықтаумен шектелмей келіседі.

3.1. Клиенттердің маржалық, өтелмеген мәмілелер және Short мәмілелері, оның ішінде ең жоғары «иық» — Клиенттің өз мүддесі үшін жасалған мәмілелер бойынша міндеттемелерінің және Регламентке сәйкес мәмілелер жасауға арналған Клиенттің мүлкінің арақатынасын реттеу арқылы қолданылатын нормативтік актілер бойынша тәуекелдерін шектейді. Дегенмен, бұл мәмілелер қосымша тәуекелдермен және Клиенттің оларды көтеруге дайын екенін бағалауды қажет етеді.

3.2. Нарықтық тәуекел. Маржалық, өтелмеген мәмілелер мен Short мәмілелерін жасауға келіскен кезде Клиент Клиенттің портфелі үшін қолайсыз нарық қозғалысы жағдайында шығын мөлшері «иық» ұлғайған кезде өсетінін ескеруі тиіс.

Помимо общего рыночного риска, который несет Клиент, совершающий операции на рынке ценных бумаг, в случае совершения маржинальных, непокрытых сделок и Сделок Short Клиент будет нести риск неблагоприятного изменения цены как в отношении ценных бумаг, в результате приобретения/ получения в заем которых возникла или увеличилась непокрытая позиция, так и риск в отношении активов, которые служат обеспечением. При этом, в случае если непокрытая позиция возникла или увеличилась в результате продажи ценных бумаг, величина убытков ничем не ограничена – Клиент будет обязан вернуть (передать) Компании ценные бумаги независимо от изменения их стоимости.

3.3. При совершении маржинальных, непокрытых сделок, и Сделок Short Клиент должен учитывать, что возможность распоряжения активами, являющимися обеспечением по таким сделкам, ограничена.

3.4. Активы, принадлежащие Клиенту, в результате совершения маржинальной или непокрытой сделки или Сделки Short являются обеспечением исполнения Клиентом обязательств перед Компанией и возможность распоряжения ими может быть ограничена вплоть до полного запрета совершения с ними каких-либо сделок. Размер обеспечения изменяется в порядке, предусмотренном Регламентом, и в результате Клиент может быть ограничен в возможности распоряжаться своими активами в большей степени, чем до совершения маржинальной (непокрытой) сделки / Сделки Short.

3.5. Неблагоприятное изменение цены может привести к необходимости внести дополнительные средства для того, чтобы привести обеспечение в соответствие с требованиями нормативных актов и Регламента, что должно быть сделано в короткий срок, который может быть недостаточен для Клиента. Нормативные акты, Регламент позволяют Компании без согласия Клиента принудительно закрыть позицию, то есть приобрести ценные бумаги за счет денежных средств Клиента или продать его ценные бумаги. Это может быть сделано по существующим, в том числе невыгодным, ценам и привести к возникновению убытков у Клиента.

3.6. Принудительное закрытие позиции может быть вызвано резкими колебаниями рыночных цен, которые повлекли уменьшение стоимости портфеля Клиента ниже минимальной маржи.

3.7. Принудительное закрытие позиции может быть вызвано требованиями нормативных актов или внесением Компанией в одностороннем порядке изменений в список ценных бумаг, которые могут быть обеспечением по непокрытым позициям.

Принудительное закрытие позиции по Сделкам Short может быть связано с тем, что финансовые инструменты, используемые для этих целей, могут быть исключены из перечней Компании или вышестоящих брокеров, от которых получены финансовые инструменты, а также в силу норм законодательства, ограничивающих использование финансовых инструментов. Принудительное закрытие позиций по Сделкам Short осуществляется без уведомления Клиента.

3.8. Принудительное закрытие может быть вызвано изменением значений ставок риска, рассчитываемых клиринговой организацией и (или) используемых Компанией в связи с увеличением волатильности соответствующих ценных бумаг.

3.9. Принудительное закрытие непокрытых позиций по ценным бумагам может быть вызвано требованиями вышестоящего брокера, оказывающего услуги Компании при

Бағалы қағаздар нарығында операциялар жасайтын Клиент көтеретін жалпы нарықтық тәуекелден басқа, маржалық, өтелмеген мәмілелер және Short мәмілелері жасалған жағдайда, Клиент сатып алу/ алу нәтижесінде өтелмеген позиция пайда болған немесе ұлғайған бағалы қағаздарға қатысты бағаның қолайсыз өзгеру қаупін де, активтерге қатысты тәуекелді де көтереді, олар қамтамасыз ету ретінде қызмет етеді. Бұл ретте, егер өтелмеген позиция бағалы қағаздарды сату нәтижесінде пайда болған немесе ұлғайған жағдайда, залалдар шамасы мүлдем шектелмейді, Клиент бағалы қағаздарды олардың құнының өзгеруіне қарамастан Компанияға қайтаруға (беруге) міндетті болады.

3.3. Маржалық, өтелмеген мәмілелер мен Short мәмілелерін жасау кезінде Клиент мұндай мәмілелер бойынша қамтамасыз ету болып табылатын активтерге билік ету мүмкіндігі шектеулі екенін ескеруі тиіс.

3.4. Маржалық немесе өтелмеген мәміле немесе қысқа мәміле жасау нәтижесінде Клиентке тиесілі активтер Клиенттің Компания алдындағы міндеттемелерін орындауын қамтамасыз ету болып табылады және оларға билік ету мүмкіндігі олармен қандай да бір мәміле жасауға толық тыйым салынғанға дейін шектелуі мүмкін. Қамтамасыз ету мөлшері Регламентте көзделген тәртіппен өзгертіледі және нәтижесінде Клиент өзінің активтерін маржалық (өтелмеген) мәмілені / Short мәмілесін жасағанға дейінгі дәрежеде билік ету мүмкіндігімен шектелуі мүмкін.

3.5. Бағаның қолайсыз өзгеруі қамтамасыз етуді нормативтік актілер мен Регламенттің талаптарына сәйкес келтіру үшін қосымша қаражат салу қажеттілігіне әкелуі мүмкін, бұл Клиент үшін жеткіліксіз болуы мүмкін қысқа мерзімде жасалуы тиіс. Нормативтік актілер, Регламент Компанияға Клиенттің келісімінсіз позицияны мәжбүрлеп жабуға, яғни Клиенттің ақшалай қаражаты есебінен бағалы қағаздарды сатып алуға немесе оның бағалы қағаздарын сатуға мүмкіндік береді. Бұл қолданыстағы, соның ішінде қолайсыз бағамен жасалуы мүмкін және Клиенттің шығынына әкелуі мүмкін.

3.6. Позицияны мәжбүрлеп жабу нарықтық бағалардың күрт ауытқуынан туындауы мүмкін, бұл Клиент портфелі құнының ең төмен маржадан төмендеуіне әкелді.

3.7. Позицияны мәжбүрлеп жабу нормативтік актілердің талаптарымен немесе Компанияның біржақты тәртіппен өтелмеген позициялар бойынша қамтамасыз етілуі мүмкін бағалы қағаздар тізіміне өзгерістер енгізуімен болуы мүмкін.

Short мәмілелері бойынша позицияны мәжбүрлеп жабу осы мақсаттар үшін пайдаланылатын қаржы құралдары Компанияның немесе қаржы құралдары алынған жоғары тұрған брокерлердің тізбелерінен, сондай-ақ қаржы құралдарын пайдалануды шектейтін заңнама нормаларына байланысты шығарылуы мүмкін. Short мәмілелері бойынша позицияларды мәжбүрлеп жабу Клиентке ескертусіз жүзеге асырылады.

3.8. Мәжбүрлеп жабу тиісті бағалы қағаздардың құбылмалылығының артуына байланысты клирингтік ұйым есептейтін және (немесе) Компания пайдаланатын тәуекел мөлшерлемелері мәндерінің өзгеруінен туындауы мүмкін.

3.9. Бағалы қағаздар бойынша өтелмеген позицияларды мәжбүрлеп жабу осындай бағалы қағаздармен мәмілелер жасау кезінде Компанияға қызмет көрсететін жоғары тұрған брокердің

совершении сделок с такими ценными бумагами. В связи с указанным Клиент несет риск возникновения убытков, вызванный необходимостью закрытия своих непокрытых позиций по таким ценным бумагам по текущим ценам.

3.10. Принудительное закрытие позиции по Сделкам Short может быть осуществлено Компанией в случае получения Компанией достоверной, по ее мнению, информации о смерти Клиента.

3.11. Во всех вышеуказанных случаях принудительное закрытие позиции может причинить Клиенту значительные убытки, несмотря на то, что после закрытия позиции изменение цен на финансовые инструменты может принять благоприятное для Клиента направление, и Клиент получил бы доход, если бы его позиция не была закрыта. Размер указанных убытков при неблагоприятном стечении обстоятельств может превысить стоимость активов, находящихся на счете Клиента.

3.12. Риск ликвидности. Если величина непокрытой позиции по отдельным ценным бумагам является значимой в сравнении с объемом соответствующих ценных бумаг в свободном обращении и (или) в сравнении с объемом торгов на организованном рынке, риск ликвидности при совершении маржинальной и непокрытой сделки усиливается. Трудности с приобретением или продажей активов могут привести к увеличению убытков по сравнению с обычными сделками. Аналогично необходимо учитывать возрастающий риск ликвидности, если обеспечением вашей непокрытой позиции являются ценные бумаги и для закрытия непокрытой позиции может потребоваться реализация существенного количества ценных бумаг.

3.13. Поручения Клиента, направленные на ограничение убытков, не всегда могут ограничить потери до предполагаемого уровня, так как в рамках складывающейся на рынке ситуации исполнение такого поручения по указанной Клиентом цене может оказаться невозможным.

3.14. Учитывая вышеизложенное, Компания рекомендует Клиенту внимательно рассмотреть вопрос о том, являются ли риски, возникающие при проведении соответствующих операций, приемлемыми для него с учетом его инвестиционных целей и финансовых возможностей.

Клиенту необходимо убедиться в том, что настоящая Декларация о рисках понятна ему, и при необходимости получить разъяснения у Компании или консультанта, специализирующегося на соответствующих вопросах.

4. Декларация о рисках, связанных с производными финансовыми инструментами

Цель настоящей Декларации — предоставить Клиенту информацию об основных рисках, связанных с производными финансовыми инструментами.

4.1. Производные финансовые инструменты (фьючерсы, форварды, опционы, свопы и др.) подходят не всем Клиентам. Более того, некоторые виды производных финансовых инструментов сопряжены с большим уровнем риска, чем другие. Так, продажа опционных контрактов и заключение фьючерсных контрактов, форвардных контрактов и своп-контрактов при относительно небольших неблагоприятных колебаниях цен на рынке может подвергнуть вас риску значительных убытков. С учетом этого, совершение сделок по продаже опционных контрактов и заключение фьючерсных и форвардных контрактов может быть рекомендовано только опытным инвесторам, обладающим

талаптарынан туындауы мүмкін. Көрсетілгенге байланысты Клиент ағымдағы бағалар бойынша осындай бағалы қағаздардың өзінің өтелмеген позицияларын жабу қажеттілігінен туындаған залалдардың туындауы тәуекелін көтереді.

3.10. Компания, өзінің пікірінше, Клиенттің қайтыс болғаны туралы дәйекті ақпарат алған жағдайда, Short мәмілелері бойынша позицияны мәжбүрлеп жабуды Компания жүзеге асыруы мүмкін.

3.11. Жоғарыда аталған барлық жағдайда, позиция өтелгеннен кейін қаржы құралдары бағасының өзгеруі Клиентке қолайлы болатынына қарамастан, позицияны мәжбүрлеп жабу Клиентке айтарлықтай шығын әкелуі мүмкін және егер оның позициясы жабылмаса, Клиентке кіріс түсер еді. Жағдайлардың қолайсыз үйлесуі кезінде көрсетілген шығындардың мөлшері Клиенттің шотындағы активтердің құнынан асып кетуі мүмкін.

3.12. Өтімділік тәуекелі. Егер жекелеген бағалы қағаздар бойынша өтелмеген позицияның шамасы еркін айналыстағы тиісті бағалы қағаздардың көлемімен салыстырғанда және (немесе) ұйымдастырылған нарықтағы сауда-саттық көлемімен салыстырғанда маңызды болып табылса, маржалық және өтелмеген мәміле жасау кезінде өтімділік тәуекелі күшейтіледі. Активтерді сатып алуда немесе сатуда болатын қиындықтар жай мәмілемен салыстырғанда шығындардың артуына әкелуі мүмкін. Бұған ұқсас, егер бағалы қағаздар сіздің өтелмеген позицияңызды қамтамасыз ету болса және өтелмеген позицияны жабу үшін бағалы қағаздардың едәуір санын сату қажет болса, өтімділік тәуекелінің жоғарылауын ескеру қажет.

3.13. Клиенттің шығындарды шектеуге бағытталған тапсырмалары шығындарды болжамды деңгейге дейін үнемі шектей алмайды, себебі нарықта қалыптасқан жағдай шеңберінде Клиент көрсеткен баға бойынша мұндай тапсырманы орындау мүмкін емес болуы мүмкін.

3.14. Жоғарыда айтылғандарды ескере отырып, Компания Клиентке тиісті операцияларды жүргізу кезінде туындайтын тәуекелдер оның инвестициялық мақсаттары мен қаржылық мүмкіндіктерін ескере отырып, ол үшін қолайлылығы туралы мәселені мұқият қарастыруды ұсынады.

Клиент осы тәуекелдер туралы декларацияның өзіне түсінікті екеніне көз жеткізіп, қажет болған жағдайда тиісті мәселелерге мамандандырылған Компаниядан немесе консультанттан түсініктеме алуы қажет.

4. Туынды қаржы құралдарымен байланысты тәуекелдер туралы декларация

Осы Декларацияның мақсаты - Клиентке туынды қаржы құралдарымен байланысты негізгі тәуекелдер туралы ақпарат беру.

4.1. Туынды қаржы құралдары (фьючерстер, форвардтар, опциондар, своптар және т.б.) барлық Клиентке жарамайды. Сонымен қатар, туынды қаржы құралдарының кейбір түрлері басқа құралдарға қарағанда тәуекелдің жоғары деңгейіне ие. Сонымен, опциондық келісімшарттарды сату және фьючерстік келісімшарттарды, форвардтық келісімшарттарды және своп-келісімшарттарды нарықтағы бағаның салыстырмалы түрде аз қолайсыз ауытқуларымен жасау сізді айтарлықтай шығындар қаупіне ұшыратуы мүмкін. Осыны ескере отырып, опциондық келісімшарттарды сату бойынша мәмілелер жасау және фьючерстік және форвардтық келісімшарттар жасау инвестициялық стратегияларды қолдану саласында айтарлықтай қаржылық

значительными финансовыми возможностями и практическими знаниями в области применения инвестиционных стратегий.

4.2. Настоящая декларация относится также и к производным финансовым инструментам, направленным на снижение рисков других операций на фондовом рынке. Клиент должен оценить, как его производные финансовые инструменты соотносятся с операциями, риски по которым они призваны ограничить, и убедиться, что объем позиции на срочном рынке соответствует объему хеджируемой позиции на спот-рынке.

4.3. Рыночный риск. Помимо общего рыночного (ценового) риска, который несет Клиент, совершающий операции на рынке ценных бумаг, Клиент в случае заключения им договоров, являющихся производными финансовыми инструментами, будет нести риск неблагоприятного изменения цены как финансовых инструментов, являющихся базисным активом производных финансовых инструментов, так и риск в отношении активов, которые служат обеспечением.

В случае неблагоприятного изменения цены Клиент может в сравнительно короткий срок потерять средства, являющиеся обеспечением производных финансовых инструментов.

4.4. При заключении договоров, являющихся производными финансовыми инструментами, Клиент должен учитывать, что возможность распоряжения активами, являющимися обеспечением по таким договорам, ограничена.

4.5. Активы, принадлежащие Клиенту, в результате заключения договора, являющегося производным финансовым инструментом, будут являться обеспечением исполнения обязательств по указанному договору и распоряжение им, то есть возможность совершения Клиентом сделок с ним, будет ограничено. Размер обеспечения изменяется в порядке, предусмотренном договором (спецификацией контракта), и в результате Клиент может быть ограничен в возможности распоряжаться своими активами в большей степени, чем до заключения договора.

4.6. Также необходимо учесть возможность принудительного закрытия позиции. Неблагоприятное изменение цены может привести к необходимости внести дополнительные средства для того, чтобы привести обеспечение в соответствие с требованиями нормативных актов и Регламента, что должно быть сделано в короткий срок, который может быть недостаточен для Клиента. Компания в этом случае вправе без дополнительного согласия Клиента принудительно закрыть позицию, то есть заключить договор, являющийся производным финансовым инструментом, или приобрести ценные бумаги за счет денежных средств Клиента, или продать его ценные бумаги. Это может быть сделано по существующим, в том числе невыгодным, ценам и привести к возникновению убытков у Клиента.

4.7. Клиент может понести значительные убытки несмотря на то, что после этого изменение цен на финансовые инструменты может принять благоприятное для Клиента направление и Клиент получил бы доход, если бы его позиция не была закрыта. Размер указанных убытков при неблагоприятном стечении обстоятельств может превысить стоимость находящихся на счете Клиента активов.

4.8. Риск ликвидности. Трудности с закрытием позиций и потери в цене могут привести к увеличению убытков от производных финансовых инструментов по сравнению с обычными сделками. Если инвестиционная стратегия Клиента предусматривает возможность возникновения необходимости закрытия позиции по соответствующему контракту (или заключения сделки с иным контрактом, которая снижает риск по данному контракту), Клиенту

мүмкіндіктері мен практикалық білімі бар тәжірибелі инвесторларға ғана ұсынылуы мүмкін.

4.2. Осы декларация қор нарығындағы басқа да операциялардың тәуекелдерін төмендетуге бағытталған туынды қаржы құралдарына да жатады. Клиент өзінің туынды қаржы құралдарының тәуекелдері шектелген операциялармен қалай салыстырылатынын бағалауы және мерзімді нарықтағы позицияның көлемі спот-нарықтағы хеджирленетін позиция көлеміне сәйкес келетініне көз жеткізуі тиіс.

4.3. Нарықтық тәуекел. Бағалы қағаздар нарығында операциялар жасайтын Клиент көтеретін жалпы нарықтық (бағалық) тәуекелден басқа, Клиент туынды қаржы құралдары болып табылатын шарттар жасаған жағдайда, туынды қаржы құралдарының базистік активі болып табылатын қаржы құралдары бағасының қолайсыз өзгеру тәуекелін де, қамтамасыз ету қызметін атқаратын активтерге қатысты тәуекелді де көтеретін болады.

Баға қолайсыз өзгерген жағдайда, Клиент салыстырмалы түрде қысқа мерзімде туынды қаржы құралдарын қамтамасыз ету болып табылатын қаражатты жоғалтуы мүмкін.

4.4. Туынды қаржы құралдары болып табылатын шарттарды жасау кезінде Клиент осындай шарттар бойынша қамтамасыз ету болып табылатын активтерге билік ету мүмкіндігі шектеулі екенін ескеруі тиіс.

4.5. Туынды қаржы құралы болып табылатын шарт жасау нәтижесінде Клиентке тиесілі активтер көрсетілген шарт бойынша міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету болып табылады және оларға билік ету, яғни Клиентпен онымен мәмілелер жасау мүмкіндігі шектеледі. Қамтамасыз ету мөлшері шартта (келісімшарттың ерекше нұсқамасында) көзделген тәртіппен өзгертіледі және нәтижесінде Клиент өзінің активтерін шарт жасағанға дейінгі деңгейде билік ету мүмкіндігімен шектелуі мүмкін.

4.6. Сондай-ақ, позицияны мәжбүрлеп жабу мүмкіндігін ескеру қажет. Бағаның қолайсыз өзгеруі қамтамасыз етуді нормативтік актілер мен Регламенттің талаптарына сәйкес келтіру үшін қосымша қаражат енгізу қажеттілігіне әкелуі мүмкін, бұл Клиент үшін жеткіліксіз болуы мүмкін қысқа мерзімде жасалуы тиіс. Бұл жағдайда Компания Клиенттің қосымша келісімінсіз позицияны мәжбүрлеп жабуға, яғни туынды қаржы құралы болып табылатын шарт жасауға немесе Клиенттің ақшалай қаражаты есебінен бағалы қағаздарды сатып алуға немесе оның бағалы қағаздарын сатуға құқылы. Бұл қолданыстағы, оның ішінде қолайсыз бағамен жасалуы мүмкін және Клиенттің шығынына әкелуі мүмкін.

4.7. Осыдан кейін қаржы құралдары бағасының өзгеруі Клиентке қолайлы болатынына қарамастан, позицияны мәжбүрлеп жабу Клиентке айтарлықтай шығын әкелуі мүмкін және егер оның позициясы жабылмаса, Клиентке кіріс түсер еді. Жағдайлардың қолайсыз үйлесуі кезінде көрсетілген шығындардың мөлшері Клиенттің шотындағы активтердің құнынан асып кетуі мүмкін.

4.8. Өтімділік тәуекелі. Позицияларды жабудағы қиындықтар мен бағаның жоғалуы жай мәмілелермен салыстырғанда туынды құралдардан болатын шығындардың артуына әкелуі мүмкін. Егер Клиенттің инвестициялық стратегиясы тиісті келісімшарт бойынша позицияны жабу (немесе осы келісімшарт бойынша тәуекелді төмендететін өзге келісімшартпен мәміле жасау) қажеттілігінің туындау мүмкіндігін көздесе, Клиент тиісті келісімшарттардың

необходимо обратить внимание на ликвидность соответствующих контрактов, так как закрытие позиций по неликвидным контрактам может привести к значительным убыткам. Контракты с более отдаленными сроками исполнения, как правило, менее ликвидны по сравнению с контрактами с близкими сроками исполнения.

4.9. Если заключенный Клиентом договор, являющийся производным финансовым инструментом, неликвиден, и у Клиента возникла необходимость закрыть позицию, возможно рассмотреть помимо закрытия позиции по данному контракту альтернативные варианты исключения риска посредством заключения сделок с иными производными финансовыми инструментами или с базисными активами по этим производным финансовым инструментам. Использование альтернативных вариантов может привести к меньшим убыткам.

4.10. Поручения Клиента, направленные на ограничение убытков, не всегда могут ограничить потери до предполагаемого уровня, так как в рамках складывающейся на рынке ситуации исполнение такого поручения по указанной вами цене может оказаться невозможным.

4.11. Настоящая Декларация относится также и к производным финансовым инструментам, направленным на снижение рисков других операций на фондовом рынке. Клиенту необходимо внимательно оценить, как свои производные финансовые инструменты соотносятся с операциями, риски по которым Клиент намерен ограничить, и убедиться, что объем позиции на срочном рынке соответствует объему позиции на спот рынке, которую Клиент хеджирует.

4.12. Системный риск. На уровень системного риска могут оказывать влияние многие факторы, в том числе вероятность введения ограничений на инвестиции в отдельные отрасли экономики или вероятность одномоментной девальвации национальной валюты. Общепринятой интегральной оценкой системного риска инвестиций является «суверенный рейтинг» в иностранной или национальной валюте, присвоенный стране, в которой зарегистрирован эмитент ценной бумаги, международными рейтинговыми агентствами MOODY'S, STANDARD & POOR'S, FITCH IBCA, однако следует иметь в виду, что рейтинги являются лишь ориентирами и могут в конкретный момент не соответствовать реальной ситуации.

4.13. Рыночный (ценовой) риск. Помимо общего рыночного (ценового) риска, который несет Клиент, совершающий операции на рынке ценных бумаг, Клиент, в случае заключения фьючерсных, форвардных и своп договоров (контрактов), а также в случае продажи опционных контрактов, будет нести риск неблагоприятного изменения цены как финансовых инструментов, являющихся базисным активом производных финансовых инструментов, так и риск в отношении активов, которые служат обеспечением.

4.14. В случае неблагоприятного изменения цены Клиент может в короткий срок потерять средства, являющиеся обеспечением производных финансовых инструментов.

4.15. Риск ликвидности. Если инвестиционная стратегия Клиента предусматривает возможность возникновения необходимости закрытия позиции по соответствующему контракту (или заключения сделки с иным контрактом, которая снижает риск по данному контракту), обращайтесь внимание на ликвидность соответствующих контрактов, так как закрытие позиций по неликвидным контрактам может привести к значительным дополнительным убыткам в связи с их низкой ликвидностью. Необходимо обратить внимание, что, как правило, контракты с более отдаленными сроками исполнения

өтімділігіне назар аударуы қажет, себебі өтімді емес келісімшарттар бойынша позицияларды жабу елеулі шығындарға әкелуі мүмкін. Орындау мерзімі неғұрлым алыс келісімшарттар, әдетте, орындау мерзімі жақын келісімшарттармен салыстырғанда өтімділігі төмен.

4.9. Егер Клиент жасаған туынды қаржы құралы болып табылатын шарт өтімді болмаса және Клиентте позицияны жабу қажеттілігі туындаса, осы келісімшарт бойынша позицияны жабудан басқа, өзге туынды қаржы құралдарымен немесе осы туынды қаржы құралдары бойынша базистік активтермен мәмілелер жасау арқылы тәуекелді жоюдың балама нұсқаларын қарастыруға болады. Балама нұсқаларды пайдалану аз шығынға әкелуі мүмкін.

4.10. Клиенттің шығындарды шектеуге бағытталған тапсырмалары шығындарды болжамды деңгейге дейін үнемі шектей алмайды, себебі нарықта қалыптасқан жағдай аясында сіз көрсеткен баға бойынша осындай тапсырманы орындау мүмкін емес болуы мүмкін.

4.11. Осы Декларация қор нарығындағы басқа да операциялардың тәуекелдерін азайтуға бағытталған туынды қаржы құралдарына да жатады. Клиент өзінің туынды қаржы құралдарының Клиенттің тәуекелдерін шектеуге ниетті операциялармен қалай салыстыратынын мұқият бағалауы қажет және мерзімді нарықтағы позицияның көлемі Клиент хеджирлейтін спот-нарықтағы позицияның көлеміне сәйкес келетініне көз жеткізуі тиіс.

4.12. Жүйелік тәуекел. Жүйелік тәуекел деңгейіне көптеген факторлар әсер етуі мүмкін, оның ішінде экономиканың жекелеген салаларына инвестицияларға шектеулер енгізу ықтималдығы немесе ұлттық валютаның бір мезгілде құнсыздану ықтималдығы. Инвестициялардың жүйелік тәуекелін жалпыға бірдей қабылданған интегралды бағалау бағалы қағаз эмитенті тіркелген елге MOODY'S, STANDARD & POOR'S, FITCH IBCA халықаралық рейтингтік агенттіктері берген шетел немесе ұлттық валютадағы «егеменді рейтинг» болып табылады, алайда рейтингтер тек нұсқаулық болып табылатынын және рейтингтің белгілі бір сәтте нақты жағдайға сәйкес келмеуі мүмкін екенін есте ұстаған жөн.

4.13. Нарықтық (баға) тәуекел. Бағалы қағаздар нарығында операциялар жасайтын Клиент көтеретін жалпы нарықтық (бағалық) тәуекелден басқа, Клиент фьючерстік, форвардтық және своп шарттарын (келісімшарттарын) жасаған жағдайда, сондай-ақ опциондық келісімшарттарды сатқан жағдайда, туынды қаржы құралдарының базистік активі болып табылатын қаржы құралдарының да, сондай-ақ және қамтамасыз ету ретінде қызмет ететін активтерге қатысты тәуекелге де бағаның қолайсыз өзгеру тәуекелін көтереді.

4.14. Баға қолайсыз өзгерген жағдайда, Клиент туынды қаржы құралдарын қамтамасыз ету болып табылатын қаражатты қысқа мерзімде жоғалтуы мүмкін.

4.15. Өтімділік тәуекелі. Егер Клиенттің инвестициялық стратегиясы тиісті келісімшарт бойынша позицияны жабу (немесе осы келісімшарт бойынша тәуекелді азайтатын өзге келісімшартпен мәміле жасау) қажеттілігінің туындау мүмкіндігін көздесе, тиісті келісімшарттардың өтімділігіне назар аударыңыз, себебі өтімді емес келісімшарттар бойынша позицияларды жабу олардың төмен өтімділігіне байланысты елеулі қосымша шығындарға әкелуі мүмкін. Әдетте, орындау мерзімі неғұрлым алыс келісімшарттар орындау

менее ликвидны по сравнению с контрактами с близкими сроками исполнения.

4.16. Если заключенный Клиентом договор, являющийся производным финансовым инструментом, неликвиден, и у него возникла необходимость закрыть позицию, необходимо рассмотреть возможность заключения сделок с иными производными финансовыми инструментами или с базисными активами, вместо закрытия позиции по данному контракту. Использование альтернативных вариантов может привести к меньшим убыткам. При этом трудности с закрытием позиций и потери в цене могут привести к увеличению убытков по сравнению с обычными сделками.

4.17. Поручения Клиента, направленные на ограничение убытков, не всегда могут ограничить потери до предполагаемого уровня, так как в рамках складывающейся на рынке ситуации исполнение такого поручения по указанной Клиентом цене может оказаться невозможным.

4.18. Ограничение распоряжения средствами, являющимися обеспечением. Имущество (часть имущества), принадлежащее Клиенту, в результате заключения договора, являющегося производным финансовым инструментом, будет являться обеспечением исполнения обязательств Клиента по договору и распоряжение им, то есть возможность совершения Клиентом сделок с ним, будет ограничено. Размер обеспечения изменяется в порядке, предусмотренном договором (спецификацией контракта), и в результате Клиент может быть ограничен в возможности распоряжаться своим имуществом в большей степени, чем до заключения договора.

4.19. Риск принудительного закрытия позиции. Неблагоприятное изменение цены может привести к необходимости внести дополнительные средства для того, чтобы привести обеспечение в соответствие с требованиями применимых нормативных актов, Регламента, что должно быть сделано в короткий срок, которого может быть недостаточно для Клиента. Компания в этом случае вправе без дополнительного согласия Клиента принудительно закрыть позицию, то есть заключить договор, являющийся производным финансовым инструментом, или приобрести ценные бумаги за счет денежных средств Клиента, или продать ценные бумаги Клиента. Это может быть сделано по существующим, в том числе невыгодным, ценам и привести к возникновению убытков у Клиента.

4.20. Принудительное закрытие позиции направлено на управление рисками. Клиент может понести значительные убытки несмотря на то, что после этого изменение цен на финансовые инструменты может принять благоприятное для Клиента направление и Клиент получил бы доход, если бы его позиция не была закрыта.

5. Декларация о рисках, связанных с инвестированием на финансовом рынке

5.1 Целью настоящей Декларации является предоставление Клиенту информации о рисках, связанных с осуществлением операций на финансовых рынках, и предупреждение о возможных потерях при осуществлении операций на финансовых рынках.

5.2 Клиент осознает, что инвестирование средств в Инструменты финансового рынка сопряжено с определенными рисками, ответственность за которые не может быть возложена на Компанию, так как они находятся вне разумного контроля Сторон и их возможности предвидеть и предотвратить последствия таких рисков ограничены (например, риск финансовых потерь Клиента, связанных с установлением ограничений в отношении

мерзими жақын келісімшарттармен салыстырғанда өтімділігі аз екенін ескеру қажет.

4.16. Егер Клиент жасаған, туынды қаржы құралы болып табылатын шарт өтімді болмаса және оның позициясын жабу қажеттілігі туындаса, осы келісімшарт бойынша позицияны жабудың орнына өзге туынды қаржы құралдарымен немесе базистік активтермен мәмілелер жасау мүмкіндігін қарастыру қажет. Балама нұсқаларды пайдалану аз шығынға әкелуі мүмкін. Бұл ретте позицияларды жабуға қиындықтар мен бағаның жоғалуы жай мәмілелермен салыстырғанда шығындардың өсуіне әкелуі мүмкін.

4.17. Клиенттің шығындарды шектеуге бағытталған тапсырмалары шығындарды болжамды деңгейге дейін үнемі шектей алмайды, себебі нарықта қалыптасқан жағдай шеңберінде Клиент көрсеткен баға бойынша мұндай тапсырманы орындау мүмкін емес болуы мүмкін.

4.18. Қамтамасыз ету болып табылатын қаражатқа билік етуді шектеу. Туынды қаржы құралы болып табылатын шартты жасау нәтижесінде Клиентке тиесілі мүлік (мүліктің бір бөлігі) Клиенттің шарт бойынша міндеттемелерінің орындалуын қамтамасыз ету болып табылады және оған билік ету, яғни Клиенттің онымен мәмілелер жасау мүмкіндігі шектеледі. Қамтамасыз етудің мөлшері шартта (келісімшарттың ерекше нұсқамасы) көзделген тәртіппен өзгертіледі және нәтижесінде Клиент шарт жасағанға дейін өз мүлкін неғұрлым көп дәрежеде билік ету мүмкіндігімен шектелуі мүмкін.

4.19. Позицияны мәжбүрлеп жабу тәуекелі. Бағаның қолайсыз өзгеруі қамтамасыз етуді қолданыстағы нормативтік актілердің, Регламенттің шарттың талаптарына сәйкес келтіру үшін қосымша қаражат салу қажеттілігіне әкелуі мүмкін, бұл Клиент үшін жеткіліксіз болуы мүмкін қысқа мерзімде жасалуы тиіс. Бұл жағдайда Компания Клиенттің қосымша келісімінсіз позицияны мәжбүрлеп жабуға, яғни туынды қаржы құралы болып табылатын шарт жасауға немесе Клиенттің ақша қаражаты есебінен бағалы қағаздарды сатып алуға немесе Клиенттің бағалы қағаздарын сатуға құқылы. Бұл қолданыстағы, оның ішінде қолайсыз бағамен жасалуы мүмкін және Клиенттің шығынына әкелуі мүмкін.

4.20. Позицияны мәжбүрлеп жабу тәуекелдерді басқаруға бағытталған. Осыдан кейін қаржы құралдары бағасының өзгеруі Клиентке қолайлы болатынына қарамастан, Клиент айтарлықтай шығынға ұшырауы мүмкін және егер оның позициясы жабылмаса, Клиентке кіріс табар еді.

5. Қаржы нарығына инвестициялауға байланысты тәуекелдер туралы декларация

5.1. Осы Декларацияның мақсаты Клиентке қаржы нарықтарында операцияларды жүзеге асыруға байланысты тәуекелдер туралы ақпарат беру және қаржы нарықтарында операцияларды жүзеге асыру кезінде ықтимал шығындар туралы ескерту болып табылады.

5.2. Клиент қаржы нарығының құралдарына қаражат инвестициялау белгілі бір тәуекелдермен байланысты екенін түсінеді, олар үшін жауапкершілікті Компанияға жүктеуге болмайды, себебі олар Тараптардың қисынды бақылауынан тыс және олардың мұндай тәуекелдердің салдарын болжау және алдын алу мүмкіндіктері шектеулі (мысалы, қаржы құралдарын ұстаушының құқықтарын жүзеге асыруға қатысты шектеулер орнатумен байланысты

осуществления прав держателя финансовых инструментов). Эти риски связаны, в том числе с нестабильностью политической и экономической ситуации и несовершенством законодательной базы страны, в/из которой осуществляется инвестирование. На основании вышеизложенного Клиент должен самостоятельно оценивать возможность осуществления своих инвестиций, при этом Компания будет прилагать максимум усилий с целью помочь Клиенту сократить возможные риски при инвестировании последним средств в рамках Регламента.

5.3 Ниже приводятся конкретные виды рисков, список которых не является исчерпывающим, но позволяет Клиенту иметь общее представление об основных рисках, с которыми он может столкнуться при инвестировании средств в Инструменты финансового рынка.

5.4 Политический риск - риск финансовых потерь со стороны Клиента Компании, связанный с изменением политической ситуации в стране (изменение политической системы, смена органов власти, изменение политического и/или экономического курса). Наиболее радикальные изменения могут привести к отказу или отсрочке исполнения эмитентами своих обязательств по ценным бумагам, к ограничению определенных (например, иностранных) инвестиций, а возможно и к конфискации либо национализации имущества определенных категорий инвесторов.

5.5 Экономический риск - риск финансовых потерь со стороны Клиента Компании, связанный с изменением экономической ситуации в стране. Любой участник процесса инвестирования Клиентом средств в Инструменты финансового рынка может оказаться в ситуации, когда в силу экономических причин он не сможет надлежащим образом исполнить свои обязательства, связанные с обращением и обслуживанием выпусков ценных бумаг, или иные обязательства, которые могут повлиять на права Клиента.

5.6 Риск действующего законодательства и законодательных изменений (Правовой риск) - риск потерь от вложений в Инструменты финансового рынка, связанный с применением применимого законодательства, появлением новых и/или изменением существующих законодательных и нормативных актов, в том числе в области экономических санкций и связанных с ними ограничений и запретов (например, "вторичные санкции") в отношении совершения определенных операций в разрезе определенных субъектов, территорий, товаров и услуг, которые могут быть установлены отдельными государствами.

Правовой риск включает также возможность потерь от отсутствия нормативно-правовых актов, регулирующих деятельность на финансовых рынках или в каком-либо секторе финансового рынка.

Необходимо также учитывать, что Компания является дочерней компанией Freedom Holding Corp., публичной компании, зарегистрированной в США, которая обязана полностью соблюдать запреты и санкции, наложенные в соответствии с законодательством США об экономических санкциях («первичные санкции»). В то же время Компания не находится в юрисдикции США и в общем случае не обязана соблюдать «первичные» санкции и/или какие-либо иные санкции, запреты и/или ограничения, наложенные в соответствии с законодательством США, ООН, Европейского союза или иных стран и/или объединений стран об экономических санкциях. Несмотря на это в соответствии с внутренними политиками Компании Компания во избежание «вторичных санкций» воздерживается от осуществления определенных операций и видов деятельности, а также принимает

Клиенттің қаржылық залал тәуекелі). Бұл тәуекелдер, оның ішінде саяси және экономикалық жағдайдың тұрақсыздығымен және инвестициялау жүзеге асырылатын елдің заңнамалық базасының жетілмеуімен байланысты. Жоғарыда айтылғандардың негізінде Клиент өз инвестицияларын жүзеге асыру мүмкіндігін дербес бағалауы тиіс, бұл ретте Компания Клиенттің Регламент шеңберінде қаражатты инвестициялауы кезінде оған ықтимал тәуекелдерді азайтуға көмектесу мақсатында барынша көп күш жұмсайды.

5.3. Төменде тәуекелдердің нақты түрлері келтірілген, олардың тізімі толық емес, бірақ Клиентке қаржы нарығының құралдарына инвестициялау кезінде туындауы мүмкін негізгі тәуекелдер туралы жалпы түсінік алуға мүмкіндік береді.

5.4. Саяси тәуекел - елдегі саяси ахуалдың өзгеруіне байланысты (саяси жүйенің өзгеруі, билік органдарының өзгеруі, саяси және/немесе экономикалық бағыттың өзгеруі) Компания Клиентінің тарапынан қаржылық шығындардың тәуекелі. Неғұрлым түбегейлі өзгерістер эмитенттердің бағалы қағаздар бойынша өз міндеттемелерін орындаудан бас тартуына немесе кейінге қалдыруына, белгілі бір (мысалы, шетелдік) инвестицияларды шектеуге, тіпті инвесторлардың белгілі бір санаттарының мүлкін тәркілеуге немесе мемлекет меншігіне алуға әкелуі мүмкін.

5.5. Экономикалық тәуекел - елдегі экономикалық ахуалдың өзгеруіне байланысты Компанияның Клиенті тарапынан қаржылық шығындар тәуекелі. Клиенттің қаржы нарығының құралдарына қаражатты инвестициялауы процесіне кез келген қатысушы экономикалық себептерге байланысты бағалы қағаздар шығарылымдарының айналысына және оларға қызмет көрсетуге байланысты өз міндеттемелерін немесе Клиенттің құқықтарына әсер етуі мүмкін өзге де міндеттемелерді тиісінше орындай алмайтын жағдайға тап болуы мүмкін.

5.6. Қолданыстағы заңнаманың және заңнамалық өзгерістердің тәуекелі (Құқықтық тәуекел) - қолданыстағы заңнаманы қолдануға, жаңа заңнамалық және нормативтік актілердің, оның ішінде экономикалық санкциялардың және солармен байланысты жеке мемлекеттер орнатуы мүмкін белгілі бір субъектілердің, аумақтардың, тауарлар мен қызметтердіңшегіндегі белгілі бір операцияларды жасауға қатысты шектеулер мен тыйымдардың (мысалы, «қосалқы санкциялар») пайда болуына және/немесе қолданыстағы заңнамалық және нормативтік актілердің өзгеруіне байланысты қаржы нарығының құралдарына салынатын салымдардан болатын шығындар тәуекелі.

Құқықтық тәуекел қаржы нарықтарындағы немесе қаржы нарығының қандай да бір секторындағы қызметті реттейтін нормативтік-құқықтық актілер болмағандықтан ықтимал шығындар мүмкіндігін де қамтиды.

Компанияның АҚШ-тың экономикалық санкциялар туралы («бастапқы санкциялар») заңына сәйкес салынған тыйымдар мен санкцияларын міндетті сақтауға АҚШ-та тіркелген жария компания Freedom Holding Corp. үлестес компаниясы болып табылатынын да ескеру қажет. Дегенмен Компания АҚШ юрисдикциясында емес және жалпы алғанда АҚШ, БҰҰ, Еуропалық Одақтың заңына немесе өзге де мемлекеттердің және/немесе ұйымдардың экономикалық санкциялар туралы заңына сәйкес «бастапқы» санкцияларын және/немесе кез келген өзге де санкцияларды, тыйымдарды және/немесе шектеулерді сақтауға міндетті емес. Осыған қарамастан, Компанияның ішкі саясаттарына сәйкес Компания «қосалқы санкцияларды» болдырмау мақсатында, соның нәтижесінде Клиент операцияларының барлығы немесе бір бөлігі шектелуі немесе бұғатталуы мүмкін белгілі бір операциялар мен

меры, направленные на обеспечение соответствующих комплаенс процедур, в результате чего могут быть ограничены или заблокированы все или часть операций Клиента.

Как и в отношении иных рисков, указанных в настоящем документе, Клиент признает и принимает предупреждение о вышеуказанных правовых рисках и понимает, что он самостоятельно несет ответственность за любые понесенные им убытки, в том числе реальный ущерб и упущенную выгоду, возникающие в связи с указанными правовыми рисками в ходе осуществления им инвестиций в рамках Регламента, ни при каких обстоятельствах не возлагая какой-либо ответственности на Компанию, за исключением случаев, прямо предусмотренных Регламентом и применимым законодательством.

5.7. Клиент настоящим поручает Компании в случае возникновения риска потери Клиентом своих активов и/или иных неблагоприятных для Клиента последствий применения третьими лицами нормативных и иных требований законодательных и нормативных актов, в том числе в области экономических санкций и связанных с ними ограничений и запретов, осуществить любые не запрещенные применимым законодательством действия, направленные на сохранение соответствующих активов Клиента, в том числе путем изменения места хранения финансовых инструментов. Настоящее поручения Клиента является постоянно действующим (может быть многократно исполнено до прекращения правоотношений между Клиентом и Компанией) и условным (может быть исполнено каждый раз при возникновении указанного риска потери Клиентом своих активов).

5.8. Риск налогового законодательства - риск финансовых потерь со стороны Клиента Компании, связанный с применением применимого действующего налогового законодательства, изменением существующего порядка налогообложения операций на финансовых рынках.

5.9. Клиент должен учитывать риск, связанный с расторжением или изменением соответствующих подписанных международных соглашений об избежание двойного налогообложения, что может неблагоприятно повлиять на положение Клиента, чья деятельность подпадала под регулирование такого соглашения, и который имел на основании указанного соглашения какие-либо налоговые льготы и преимущества.

5.10. У Клиента, в случае проведения торговых операций с финансовыми активами, может возникнуть необходимость осуществлять прямые и обратные конвертации валют. Инвестиции, осуществляемые и/или оцениваемые в иностранной валюте, равно как и валютно-обменные (конверсионные) операции, могут быть подвержены риску значительных переоценок и изменений, связанных с высоким уровнем инфляции в той или иной валюте и возможными неблагоприятными изменениями валютно-обменных курсов.

5.11. В связи с вышеуказанным, у Клиента могут возникнуть убытки, размер которых не ограничен и не может быть до конца оценен на момент заключения соответствующей Сделки ввиду отсутствия сведений о движении валютнообменных курсов.

5.12. Риск инфраструктуры финансовых рынков - риск финансовых потерь со стороны Клиента, связанный с недостаточно высоким уровнем развития инфраструктуры финансовых рынков.

кызметтер түрін жүзеге асырудан бас тартады, сондай ақ тиісті комплаенс рәсімдерді қамтамасыз етуге бағытталған шараларды қабылдайды.

Осы құжатта көрсетілген өзге де тәуекелдерге қатысты секілді Клиент жоғарыда көрсетілген құқықтық тәуекелдер туралы ескертуді мойындайды және қабылдайды және өзі шеккен шығын үшін, оның ішінде, Компанияға, Регламентпен және қолданыстағы заңмен тікелей көзделген жағдайларды қоспағанда, қандай да бір жағдай болмасын ешқандай жауапкершілік жүктеместен, Регламент шеңберінде инвестицияларды жүзеге асыруы барысында көрсетілген құқықтық тәуекелдерге байланысты нақты залал және жіберілген пайда үшін, жауапкершілікті жеке көтеретінін түсінеді.

5.7. Клиент осымен Компанияға Клиент өзінің активтерін жоғалту тәуекелі туындағанда және/немесе үшінші тұлғалардың Клиент үшін жағымсыз салдары болатын нормативтік және заң және нормативтік актілердің өзге де талаптарын, оның ішінде экономикалық санкциялар саласында және сонымен байланысты шектеулер мен тыйымдарды қолданған жағдайда, қолданыстағы заңмен тыйым салынбаған, Клиенттің тиісті акцияларын сақтауға, оның ішінде қаржы құралдарын сақтау орнын өзгерту аорқылы сақтауға бағытталған кез келген әрекеттерді жүзеге асыруды тапсырады. Клиенттің осы тапсырмалары тұрақты түрде жарамды (Клиент пен Компанияның арасындағы құқықтық қатынастар тоқтағанға дейін көп мәрте орындалуы мүмкін) және шартты (көрсетілген Клиенттің өз активтерін жоғалту тәуекелі туындаған әрбір кезде орындалуы мүмкін) болып табылады.

5.8. Салық заңнамасының тәуекелі - қолданыстағы салық заңнамасын қолдануға, қаржы нарықтарындағы операцияларға салық салудың қолданыстағы тәртібін өзгертуге байланысты Компанияның Клиенті тарапынан қаржылық шығындар тәуекелі.

5.9. Клиент қосарланған салық салуды болдырмау туралы тиісті қол қойылған халықаралық келісімдерді бұзумен немесе өзгертумен байланысты тәуекелді ескеруі тиіс, бұл қызметі осындай келісімнің реттелуіне жататын және көрсетілген келісім негізінде қандай да бір салықтық жеңілдіктер мен артықшылықтарға ие болған Клиенттің жағдайына теріс әсер етуі мүмкін.

5.10. Клиентте қаржы активтерімен сауда операцияларын жүргізген жағдайда валюталарды тікелей және кері айырбастауды жүзеге асыру қажеттілігі туындауы мүмкін. Шетел валютасында жүзеге асырылатын және/немесе бағаланатын инвестициялар, сондай-ақ валюта-айырбастау (айырбасталым) операциялары әлдебір валютадағы инфляцияның жоғары деңгейіне және валюта-айырбастау бағамдарының ықтимал қолайсыз өзгерістеріне байланысты елеулі қайта бағалау және өзгерістер тәуекеліне ұшырауы мүмкін.

5.11. Жоғарыда көрсетілгендерге байланысты Клиенттің мөлшері шектелмеген және валюта айырбастау бағамдарының қозғалысы туралы мәліметтер болмағандықтан тиісті мәмілені жасаған сәтте толық бағалануы мүмкін емес залалдар болуы мүмкін.

5.12. Қаржы нарықтары инфрақұрылымының тәуекелі - қаржы нарықтары инфрақұрылымының дамуының жеткіліксіз жоғары деңгейімен байланысты Клиент тарапынан қаржылық шығындар тәуекелі.

- 5.13.** Риск банковской системы - риск финансовых потерь со стороны Клиента, связанный с несвоевременным исполнением и/или неисполнением платежей по операциям Клиента Компании.
- 5.14.** Риск использования информации на финансовых рынках - риск финансовых потерь со стороны Клиента, связанный с использованием корпоративной информации на финансовых рынках.
- 5.15.** Информация, используемая Компанией при оказании услуг Клиентам, поступает из заслуживающих доверия источников, однако Компания не может нести ответственность за точность и достоверность получаемой информации. Следовательно, существует риск получения недостоверной информации, использование которой может привести к нарушению интересов Сторон.
- 5.16.** Клиенту необходимо учитывать различие стандартов и подходов в подготовке и предоставлении информации, используемых в юрисдикции Компании, юрисдикции Клиента, а также иных юрисдикциях задействованных при совершении операций с финансовыми инструментами.
- 5.17.** Стороны должны осознавать, что необходимая им информация может поступать с определенными задержками, что может привести к базирующейся на такой информации неправильной оценке обстоятельств либо к невозможности их оценки ввиду такой задержки. Возможны изменения предоставленной ранее информации, ее пересмотр и уточнение, что может привести к вынужденной переоценке Сторонами обстоятельств, оценка которых базировалась на такой информации.
- 5.18.** Риск инвестиционных ограничений - риск финансовых потерь со стороны Клиента, связанный с ограничениями в обращении ценных бумаг.
- 5.19.** Клиенту необходимо в своих действиях учитывать возможность существования соответствующих ограничений в применимом законодательстве, а Компания вправе, но не обязуется информировать Клиента обо всех известных ему ограничениях, которые могут привести к неблагоприятным последствиям для Сторон. К таким последствиям можно отнести отказ в признании за приобретателем ценных бумаг, нарушившим такие ограничения, статуса владельца ценных бумаг со всеми присущими этому статусу полномочиями, а также признание заключенных сделок недействительными и применение последствий такого признания (как правило, двусторонний возврат всего полученного по сделке).
- 5.20.** Риск миноритарного Клиента - риск финансовых потерь со стороны Клиента, связанный с достаточно слабой защищенностью Клиента, имеющего незначительный пакет ценных бумаг эмитента.
- 5.21.** Ликвидность рынка ценных бумаг ограничена, и, следовательно, может создаться ситуация, когда невозможно будет исполнить соответствующее Поручение Клиента в полном объеме или даже частично. Таким образом, не все осуществленные Клиентом инвестиции могут быть легко ликвидированы (проданы в необходимом объеме и в разумно необходимые сроки без потерь в цене) и их оценка может быть затруднена. Кроме того, выбор Клиентом того или иного типа Поручения и/или других её элементов увеличивает одни риски и уменьшает другие (например, выбор лимитированного Поручения увеличивает риск его неисполнения в связи с
- 5.13.** Банк жүйесінің тәуекелі - Компания Клиентінің операциялары бойынша төлемдерді уақтылы орындамауға және/немесе орындамауға байланысты Клиент тарапынан қаржылық шығындар тәуекелі.
- 5.14.** Қаржы нарықтарында ақпаратты пайдалану тәуекелі - қаржы нарықтарында корпоративтік ақпаратты пайдаланумен байланысты Клиент тарапынан қаржылық шығындар тәуекелі.
- 5.15.** Клиенттерге қызмет көрсету кезінде Компания пайдаланатын ақпарат сенімді көздерден алынады, алайда Компания алынған ақпараттың дәлдігі мен дәйектілігіне жауап бере алмайды. Сәйкесінше, дәйексіз ақпарат алу тәуекелі бар, оны пайдалану Тараптардың мүдделерінің бұзылуына әкелуі мүмкін.
- 5.16.** Клиент Компанияның юрисдикциясында, Клиенттің юрисдикциясында, сондай-ақ қаржы құралдарымен операциялар жасау кезінде тартылған өзге де юрисдикцияларда пайдаланылатын ақпаратты дайындау мен ұсынудағы стандарттар мен тәсілдердің айырмашылығын ескеруі қажет.
- 5.17.** Тараптар өздеріне қажетті ақпарат белгілі бір кідірістермен келіп түсуі мүмкін екенін түсінуі тиіс, бұл осындай ақпаратқа негізделген мән-жайларды дұрыс бағаламауға немесе осындай кідіріске байланысты оларды бағалау мүмкін еместігіне әкеп соғуы мүмкін. Бұған дейін берілген ақпаратты өзгертуге, оны қайта қарауға және нақтылауға болады, бұл бағалау осындай ақпаратқа негізделген мән-жайларды Тараптардың мәжбүрлі түрде қайта бағалауына әкелуі мүмкін.
- 5.18.** Инвестициялық шектеулердің тәуекелі - бағалы қағаздар айналысындағы шектеулермен байланысты Клиент тарапынан қаржылық шығындар тәуекелі.
- 5.19.** Клиент өз іс-әрекеттерінде қолданыстағы заңнамада тиісті шектеулердің болу мүмкіндігін ескеруі қажет, ал Компания Клиентке Тараптар үшін қолайсыз салдарға әкеп соғуы мүмкін өзіне белгілі барлық шектеулер туралы хабарлауға құқылы, бірақ міндеттенбейді. Мұндай салдарға осындай шектеулерді бұзған бағалы қағаздарды сатып алушыны, осы мәртебеге тән барлық өкілеттіктері бар бағалы қағаздар иесінің мәртебесін танудан бас тарту, сондай-ақ жасалған мәмілелерді жарамсыз деп тану және осындай танудың салдарын қолдану (әдетте, мәміле бойынша алынған барлық нәрсені екі жақты қайтару) жатады.
- 5.20.** Миноритарлық клиенттің тәуекелі - эмитенттің бағалы қағаздарының елеусіз пакеті бар Клиенттің жеткілікті әлсіз қорғалуымен байланысты Клиенттің қаржылық шығындарының тәуекелі.
- 5.21.** Бағалы қағаздар нарығының өтімділігі шектеулі, сондықтан Клиенттің тиісті тапсырмасын толық немесе тіпті ішінара орындау мүмкін болмайтын жағдай туындауы мүмкін. Осылайша, Клиент жүзеге асырған барлық инвестицияларды жою оңай болмайды (қажетті көлемде және бағаны жоғалтпай қисынды мерзімде сатылады) және оларды бағалау қиын болуы мүмкін. Сонымен қатар, Клиенттің Тапсырманың әлдебір түрін және/немесе оның басқа элементтерін таңдауы кейбір тәуекелдерді арттырады және басқаларын азайтады (мысалы, лимиттелген Тапсырманы таңдау нарық конъюнктурасының ықтимал қолайсыз өзгерістеріне

возможными неблагоприятными изменениями конъюнктуры рынка, но при этом ограничивает ценовой риск).

5.22. Операционный риск - риск прямых или косвенных потерь по причине неисправностей информационных, электрических и иных систем, или из-за ошибок, связанных с несовершенством инфраструктуры рынка, в том числе, технологий проведения операций, процедур управления, учета и контроля, или из-за действий (бездействия) персонала. В особую группу операционных рисков можно выделить информационные риски, которые в последнее время приобретают особую остроту и включают в себя составляющие технического, технологического и кадрового рисков.

5.23. Работа большинства традиционных (с непосредственным контактом между продавцом и покупателем) и электронных средств осуществления биржевой торговли поддерживается вычислительными (компьютерными) системами рассылки приказов, их исполнения, сверки, регистрации и расчетов по операциям. Как и все технические средства и системы, они подвержены временным сбоям и ошибкам в работе. Возмозности Клиента в плане возмещения некоторых убытков могут попадать под ограничения ответственности, налагаемые продавцами таких систем, биржами, многосторонними торговыми площадками, расчетными палатами и/или компаниями, являющимися их брокерами. Такие ограничения могут различаться, поэтому за всей подробной информацией в данной связи Клиенту следует обращаться в те конкретные компании, через которые он работает.

5.24. Кредитный риск – риск возникновения у Клиента убытков вследствие неисполнения, несвоевременного либо неполного исполнения (включая неплатежеспособность или несостоятельность контрагента/эмитента/иное) другой стороной своих обязательств в соответствии с условиями сделки. В указанной ситуации Клиент сможет принудительно истребовать исполнение по Сделке, однако, это потребует дополнительных временных и финансовых затрат.

5.25. Процентный риск или риск процентной ставки — риск (возможность) возникновения финансовых потерь (убытков) из-за неблагоприятных изменений процентных ставок. Процентный риск может быть обусловлен несовпадением сроков востребования (погашения) требований и обязательств, а также неодинаковой степенью изменения процентных ставок по требованиям и обязательствам.

5.26. Риск упущенной финансовой выгоды – риск наступления косвенного (побочного) финансового ущерба (неполученная прибыль) в результате неосуществления сделки или остановки хозяйственной деятельности (контрагента по сделке, эмитента, иное).

5.27. Риск проведения электронных операций - риск потерь, возникающих в связи с использованием конкретной электронной торговой системы.

5.28. Операции (сделки), производимые через ту или иную электронную торговую систему, могут отличаться не только от операций, осуществляемых традиционными методами (т.е. при наличии непосредственного контакта между продавцом и покупателем, Клиентом и Компания), но и от операций, производимых через другие электронные торговые системы. В случае осуществления Клиентом тех или иных сделок через какую-либо электронную торговую систему Клиент будет подвергаться рискам, связанным с работой такой системы, включая ее программные и аппаратные средства. Результатом

байланысты оны орындамау қаупін арттырады, бірақ бұл ретте баға тәуекелін шектейді).

5.22. Операциялық тәуекел - ақпараттық, электрлік және өзге де жүйелердің ақаулары себебінен немесе нарық инфрақұрылымының жетілмеуімен байланысты қателіктерден, оның ішінде операцияларды жүргізу технологияларынан, басқару, есепке алу және бақылау рәсімдерінен немесе қызметкерлердің әрекеттерінен (әрекетсіздігінен) тікелей немесе жанама шығындар тәуекелі. Операциялық тәуекелдердің айрықша тобында соңғы уақытта айрықша айқындыққа ие болып келе жатқан және техникалық, технологиялық және кадрлық тәуекелдердің құрамдас бөліктерін қамтитын ақпараттық тәуекелдерді бөліп көрсетуге болады.

5.23. Биржалық сауданы жүзеге асырудың дәстүрлі (сатушы мен сатып алушы арасындағы тікелей байланыспен) және электрондық құралдарының көпшілігінің жұмысы бұйрықтарды таратудың, оларды орындаудың, салыстырудың, тіркеудің және операциялар бойынша есеп айырысудың есептеу (компьютерлік) жүйелерімен қамтамасыз етіледі. Барлық техникалық құралдар мен жүйелер сияқты, олар уақытша ақаулар мен қателіктерге ұшырайды. Клиенттің кейбір шығындарды өтеуге қатысты мүмкіндігі осындай жүйелерді сатушылар, биржалар, көп тарапты сауда алаңдары, есеп айырысу палаталары және/немесе олардың брокерлері болып табылатын компаниялар жүктеген жауапкершілік шектеулеріне ұшырауы мүмкін. Мұндай шектеулер әртүрлі болуы мүмкін, сондықтан Клиент осыған байланысты барлық толық ақпарат алу үшін жұмыс істейтін нақты компанияларға хабарласқаны жөн.

5.24. Кредиттік тәуекел - мәміле шарттарына сәйкес екінші тараптың өз міндеттемелерін орындамауы, уақтылы не толық орындамауы (контрагенттің/эмитенттің/өзге де төлем қабілетсіздігін немесе дәрменсіздігін қоса алғанда) салдарынан Клиентте залалдардың туындау тәуекелі. Көрсетілген жағдайда Клиент Мәміле бойынша орындауды мәжбүрлеп талап ете алады, алайда бұл қосымша уақытша және қаржылық шығындарды талап етеді.

5.25. Пайыздық тәуекел немесе пайыздық мөлшерлеме тәуекелі — пайыздық мөлшерлемелердің қолайсыз өзгеруіне байланысты қаржылық шығындардың (залалдардың) пайда болу тәуекелі (мүмкіндігі). Пайыздық тәуекел талаптар мен міндеттемелерді талап ету (өтеу) мерзімдерінің сәйкес келмеуінен, сондай-ақ талаптар мен міндеттемелер бойынша пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру дәрежесінің тең болмауынан туындауы мүмкін.

5.26. Жоғалған қаржылық пайда тәуекелі - мәмілені жүзеге асырмау немесе шаруашылық қызметті тоқтату (мәміле бойынша контрагент, эмитент, басқалар) нәтижесінде жанама (жанама) қаржылық залалдың (алынбаған пайда) туындау тәуекелі.

5.27. Электрондық операцияларды жүргізу тәуекелі - нақты электрондық сауда жүйесін пайдалануға байланысты туындайтын шығындар тәуекелі.

5.28. Әлдебір электрондық сауда жүйесі арқылы жүргізілетін операциялар (мәмілелер) дәстүрлі әдістермен жүзеге асырылатын операциялардан ғана емес (яғни сатушы мен сатып алушы, клиент пен Компания арасында тікелей байланыс болған кезде), сондай-ақ басқа электрондық сауда жүйелері арқылы жүргізілетін операциялардан да ерекшеленуі мүмкін. Клиент қандай да бір электрондық сауда жүйесі арқылы әлдебір мәмілелерді жүзеге асырған жағдайда, Клиент оның бағдарламалық және аппараттық құралдарын қоса алғанда, осындай жүйенің жұмысына байланысты тәуекелдерге ұшырайды. Электрондық жүйенің кез келген

любого сбоя в работе электронной системы, может стать некорректное выполнение каких-либо Поручений Клиента или их невыполнение вообще.

5.29. Риск осуществления электронного документооборота - риск, связанный с возможностью потерь при обмене сообщениями между Компанией и Клиентом посредством электронных файлов с использованием систем электронной почты.

5.30. Использование незащищенных каналов связи таких как электронная почта может привести к несанкционированному доступу третьих лиц к получаемой/передаваемой информации, в связи с чем, режим конфиденциальности передаваемой/получаемой информации может быть нарушен. Данные обстоятельства могут привести к возникновению у Клиента Компании убытков, связанных с неправомерным использованием третьими лицами полученной информации о сделках, проводимых Клиентом операциях и сведений о Клиенте/его активах.

5.31. Риск взимания комиссионных и других сборов - риск финансовых потерь со стороны Клиента Компании, связанный с полной или частичной неосведомленностью Клиента об издержках, связанных с осуществлением операций с инструментами финансового рынка.

5.32. Перед началом проведения тех или иных операций Клиент должен принять все необходимые меры для получения четкого представления обо всех комиссионных и иных сборах, которые будут взиматься с Клиента. Размеры таких сборов могут вычитаться из чистой прибыли Клиента (при наличии таковой) или увеличивать расходы Клиента.

5.33. Риск недостижения инвестиционных целей - риск потерь, возникающих в связи с недостижением Клиентом своих инвестиционных целей.

5.34. Нет никакой гарантии в том, что сохранение и увеличение капитала, которого Клиент хочет добиться, будет достигнуто. Клиент может потерять часть или весь капитал, вложенный в определенные финансовые активы. Клиент полностью отдает себе отчет о рисках по смыслу настоящего пункта, самостоятельно осуществляет выбор типа поручений на совершение сделок с финансовыми активами и их параметров, наилучшим образом отвечающих его целям и задачам инвестирования, и самостоятельно несет ответственность за свой выбор.

5.35. Риски, связанные с действиями/бездействием третьих лиц - функционирование финансовых рынков предполагает деятельность ряда профессиональных участников рынка ценных бумаг и иных юридических лиц, являющихся третьими лицами по отношению к Компании, однако, исполнение обязательств по сделкам в некоторых случаях может быть невозможно без осуществления такими третьими лицами определенных юридических и фактических действий (например, действия/бездействия регуляторов, регистраторов, депозитариев, иных лиц). В указанных случаях существует риск невозможности своевременного исполнения обязательств по сделкам.

5.36. Риск совершения сделок, приводящих к непокрытой позиции - в результате совершения сделок, приводящих к непокрытой позиции происходит увеличение размеров вышеперечисленных рисков за счет того, что величина

сэтсздігінің нәтижесі Клиенттің қандай да бір Тапсырмаларын дұрыс орындамау немесе оларды мүлдем орындамау болуы мүмкін.

5.29. Электрондық құжат айналымын жүзеге асыру тәуекелі - электрондық пошта жүйелерін пайдалана отырып, Компания мен Клиент арасында электрондық файлдар арқылы хабарлама алмасу кезінде жоғалту мүмкіндігімен байланысты тәуекел.

5.30. Электрондық пошта сияқты қорғалмаған байланыс арналарын пайдалану үшінші тұлғалардың алынатын/берілетін ақпаратқа рұқсатсыз қол жеткізуіне әкелуі мүмкін, осыған байланысты берілетін/алынатын ақпараттың конфиденциалдылық режимі бұзылуы мүмкін. Бұл мән-жайлар Компанияның Клиентінде үшінші тұлғалардың мәмілелер, Клиент жүргізетін операциялар туралы алынған ақпаратты және Клиент/оның активтері туралы мәліметтерді заңсыз пайдалануына байланысты залалдардың туындауына әкеп соғуы мүмкін.

5.31. Комиссиялық және басқа да алымдарды алу тәуекелі - қаржы нарығының құралдарымен операцияларды жүзеге асыруға байланысты шығындар туралы Клиенттің толық немесе ішінара хабардар болмауына байланысты Компания Клиенті тарапынан қаржылық шығындар тәуекелі.

5.32. Әлдебір операцияларды бастар алдында, Клиенттен алынатын барлық комиссиялар мен өзге де төлемдер туралы нақты түсінік алу үшін Клиент барлық қажетті шараларды қабылдауы тиіс. Мұндай алымдардың мөлшері Клиенттің таза пайдасынан шегерілуі мүмкін (егер бар болса) немесе Клиенттің шығындарын көбейтуі мүмкін.

5.33. Инвестициялық мақсаттарға қол жеткізбеу тәуекелі - Клиенттің өзінің инвестициялық мақсаттарына қол жеткізбеуіне байланысты туындайтын шығындар тәуекелі.

5.34. Клиент қол жеткізгісі келетін капиталды сақтау мен ұлғайтуға ешқандай кепілдік жоқ. Клиент белгілі бір қаржылық активтерге салынған капиталдың бір бөлігін немесе барлығын жоғалтуы мүмкін. Клиент өзіне осы тармақтың мәні бойынша тәуекелдер туралы толық есеп береді, қаржы активтерімен мәмілелер жасауға арналған тапсырмалардың түрін және оның инвестициялау мақсаттары мен міндеттеріне барынша жауап беретін параметрлерін дербес таңдайды және өз таңдауы үшін дербес жауапты болады.

5.35. Үшінші тұлғалардың әрекеттерімен/әрекетсіздігімен байланысты тәуекелдер - қаржы нарықтарының жұмыс істеуі бағалы қағаздар нарығына бірқатар кәсіби қатысушылардың және Компанияға қатысты үшінші тұлғалар болып табылатын өзге де заңды тұлғалардың қызметін болжайды, алайда кейбір жағдайларда мәмілелер бойынша міндеттемелерді орындау мұндай үшінші тұлғалардың белгілі бір заңды және нақты іс-әрекеттерді жүзеге асырмай мүмкін болмауы мүмкін (мысалы, реттеушілердің, тіркеушілердің, депозитарийлердің, өзге де адамдардың әрекеттері/әрекетсіздігі). Көрсетілген жағдайларда мәмілелер бойынша міндеттемелерді уақтылы орындай алмау тәуекелі бар.

5.36. Өтелмеген позицияға әкелетін мәмілелер жасау тәуекелі - өтелмеген позицияға әкелетін мәмілелер жасау нәтижесінде тартылған қаражаттың (ақша қаражатының және/немесе бағалы қағаздардың) шамасының Клиенттің өз қаражатынан асып түсуі

привлеченных средств (денежных средств и/или ценных бумаг), превышает собственные средства Клиента и при неблагоприятном для Клиента изменении рыночных цен объем потерь может сравняться или даже превысить размер средств, принимаемых для расчета уровня маржи, что приводит к потере части или всех средств (активов) Клиента. Также при совершении Клиентом сделок, приводящих к непокрытой позиции, у Клиента возникают следующие дополнительные виды рисков.

5.37. Риск неисполнения или частичного исполнения Поручения на совершение сделок, приводящих к непокрытой позиции по усмотрению Компании. Совершая сделку, приводящую к непокрытой позиции, Клиент несет риск увеличения цен на ценные бумаги, переданные Клиенту. Клиент обязан вернуть ценные бумаги независимо от изменения их стоимости. При этом текущая рыночная стоимость ценных бумаг может значительно превысить их стоимость при первоначальной продаже.

5.38. Совершая сделку, приводящую к непокрытой позиции, Клиент несет ценовой риск как по активам, приобретенным на собственные средства, так и по активам, являющимся обеспечением обязательств Клиента перед Компанией. Таким образом, величина активов, подвергающихся риску неблагоприятного изменения цены, больше, нежели при обычной торговле. Соответственно и убытки могут наступить в больших размерах по сравнению с торговлей только с использованием собственных средств Клиента.

5.39. Клиент обязуется поддерживать достаточный уровень обеспечения своих обязательств перед Компанией, что в определенных условиях может повлечь необходимость заключения сделок покупки/продажи вне зависимости от текущего состояния рыночных цен и тем самым реализацию рисков потери дохода, риска потери инвестируемых средств или риск потерь, превышающих инвестируемую сумму.

5.40. При неблагоприятном для Клиента движении цен для поддержания уровня маржи в случаях, предусмотренных внутренними документами Компании, позиция Клиента может быть принудительно закрыта, что может привести к реализации риска потери дохода, риска потери инвестируемых средств или риска потерь, превышающих инвестируемую сумму.

5.41. Риск совершения операций на срочном рынке - риск, связанный с возможностью потерь при совершении сделок с инструментами срочного рынка (фьючерсы и опционы).

5.42. При определенных сложившихся на рынке условиях может стать затруднительным или невозможным закрытие открытой позиции Клиента. Это может произойти, например, когда в силу быстрого движения цен торги будут приостановлены или ограничены.

5.43. Поручения, направленные на ограничение убытка Клиента, необязательно ограничат убытки Клиента до предполагаемого уровня, так как в сложившейся на рынке ситуации может оказаться невозможным исполнить такое поручение по оговоренной цене.

5.44. Настоящим Компания предупреждает Клиента, что в определенных случаях в целях минимизации риска неисполнения обязательств участниками биржевой торговли и их Клиентами:

арқылы жоғарыда аталған тәуекелдер мөлшерінің ұлғаюы орын алады және Клиент үшін қолайсыз нарықтық бағалар өзгерген кезде, шығындардың көлемі теңестірілуі немесе тіпті маржа деңгейін есептеу үшін қабылданатын қаражаттың мөлшерінен асып кетуі мүмкін, бұл Клиенттің бір бөлігін немесе барлық қаражатын (активтерін) жоғалтуға әкеледі. Сондай-ақ, Клиент жабық позицияға әкелетін мәмілелер жасаған кезде, Клиентте мынадай қосымша тәуекелдер пайда болады.

5.37. Компанияның қалауы бойынша өтелмеген позицияға әкеп соғатын мәмілелер жасауға Тапсырманы орындамау немесе ішінара орындау тәуекелі. Өтелмеген позицияға әкелетін мәміле жасай отырып, Клиент Клиентке берілген бағалы қағаздар бағасының өсу қаупін көтереді. Клиент бағалы қағаздарды құнының өзгергеніне қарамастан қайтаруға міндетті. Бұл ретте бағалы қағаздардың ағымдағы нарықтық құны бастапқы сату кезінде олардың құнынан айтарлықтай асып кетуі мүмкін.

5.38 Өтелмеген позицияға әкелетін мәміле жасай отырып, Клиент өз қаражатына сатып алынған активтер бойынша да, сондай-ақ Клиенттің Компания алдындағы міндеттемелерін қамтамасыз ету болып табылатын активтер бойынша да баға тәуекелін көтереді. Осылайша, бағаның қолайсыз өзгеру қаупіне ұшыраған активтердің мөлшері жай сауда-саттыққа қарағанда көбірек. Тиісінше, шығындар Клиенттің жеке қаражатын пайдалану арқылы ғана сауда-саттықпен салыстырғанда үлкен мөлшерде болуы мүмкін.

5.39. Клиент Компания алдындағы өз міндеттемелерін қамтамасыз етудің жеткілікті деңгейін қолдауға міндеттенеді, бұл белгілі бір жағдайларда нарықтық бағалардың ағымдағы жағдайына қарамастан сатып алу/сату мәмілелерін жасау қажеттілігіне және сол арқылы кірісті жоғалту тәуекелдерін, инвестицияланатын қаражатты жоғалту тәуекелін немесе инвестицияланатын сомадан асатын шығындар тәуекелін іске асыруға әкеп соғуы мүмкін.

5.40. Компанияның ішкі құжаттарында көзделген жағдайларда маржа деңгейін ұстап тұру үшін Клиент үшін қолайсыз баға қозғалысы кезінде клиенттің позициясы мәжбүрлеп жабылуы мүмкін, бұл кірісті жоғалту тәуекелін, инвестицияланатын қаражатты жоғалту тәуекелін немесе инвестицияланатын сомадан асатын шығындар тәуекелін іске асыруға әкелуі мүмкін.

5.41. Мерзімді нарықта операциялар жасау тәуекелі - мерзімді нарық құралдарымен (фьючерстер мен опциондар) мәмілелер жасау кезінде шығындар мүмкіндігімен байланысты тәуекел.

5.42. Нарықта қалыптасқан белгілі бір жағдайларда Клиенттің ашық позициясын жабу қиынға соғуы мүмкін немесе мүмкін етпеуі мүмкін. Бұл мысалы, бағалардың жылдам қозғалуына байланысты сауда-саттық тоқтатылған немесе шектелген кезде орын алуы мүмкін.

5.43. Клиенттің шығынын шектеуге бағытталған Тапсырмалар Клиенттің шығынын болжамды деңгейге дейін міндетті түрде шектемейді, себебі нарықта қалыптасқан жағдайда мұндай Тапсырманы келісілген бағамен орындау мүмкін болмауы мүмкін.

5.44. Осымен Компания белгілі бір жағдайларда биржалық саудаға қатысушылар мен олардың Клиенттерінің міндеттемелерді орындамау тәуекелін азайту мақсатында Клиентке мыналарды ескертеді:

- 5.45.** Торговая система имеет право принудительно закрыть позиции участников и их Клиентов, приостановить или ограничить торги;
- 5.46.** Компания имеет право принудительно закрыть позиции Клиента и его Клиентов;
- 5.47.** Компания имеет право дать поручение торговой системе на принудительное закрытие позиций своих Клиентов. При этом Клиент может недополучить прибыль, либо понести убытки. В этом случае Компания не компенсирует Клиенту недополученную прибыль, либо убыток.
- 5.48.** Настоящим Компания обращает внимание Клиента на то, что котировки на рынке фьючерсных и опционных контрактов могут значительно изменяться как в течение дня, так и от одного торгового дня к другому. Ввиду этого, все спорные вопросы, возникающие при торговле фьючерсными и опционными контрактами, следует решать незамедлительно.
- 5.49.** Риск является неотъемлемой частью любого инвестиционного процесса. Чем больше желаемый доход, тем больше риск инвестиций в ценную бумагу. Инвестор, выбирающий безрисковые или мало рискованные инструменты вложения, практически не имеет шансов получить высокий доход. Инвестор, принимающий более высокую степень риска, вправе ожидать более высоких дивидендов от своих вложений.
- Существует большое количество видов инвестиционных рисков, которые инвестору необходимо учитывать при выборе и торговле ценными бумагами. Мы перечислим наиболее явные и существенные из них.
- 5.50.** Экономические риски – обуславливают нестабильность общей экономической ситуации и ее подверженность частым и радикальным изменениям. Это могут быть, например, такие факторы, как отсутствие надежной законодательной базы, слабо развитая рыночная и экономическая инфраструктура, высокий уровень монополизации в ряде секторов экономики, слабое государственное регулирование экономики и высокий уровень государственного долга.
- 5.51.** Рыночные риски – риски участников инвестиционного процесса, связанные с неблагоприятным функционированием рынка в течение длительного периода времени. Рыночные риски тесно связаны с такими рисками как риск инфляции, риск изменения валютного курса и политический риск.
- 5.52.** Риск инфляции заключается в том, что инфляция может свести на нет или даже превысить размеры дохода, полученного по процентам.
- 5.53.** Политический риск – риск неблагоприятных изменений в политической ситуации в стране. Война, смена руководства страны, принятие законов, негативно влияющих на инвестиционный климат – все эти факторы могут повлиять на размер и/или условия выплаты дивидендов.
- 5.54.** Налоговый риск – риск того, что изменение в налоговом законодательстве повлечет снижение доходности активов.
- 5.55.** Отраслевые риски – связаны с неблагоприятным функционированием определенной отрасли, что непосредственно сказывается на деятельности занятых в ней компаний, а значит и на показателях стоимости принадлежащих им акций. Часто негативное состояние такой отрасли передается компаниям из других, зависимых отраслей.
- 5.45.** Сауда жүйесі қатысушылар мен олардың Клиенттерінің позицияларын мәжбүрлеп жабуға, сауда-саттықты тоқтата тұруға немесе шектеуге құқылы;
- 5.46.** Компания Клиенттің және оның Клиенттерінің позицияларын мәжбүрлеп жабуға құқылы;
- 5.47.** Компания сауда жүйесіне өз Клиенттерінің позицияларын мәжбүрлеп жабуды тапсыруға құқылы. Бұл ретте Клиент пайда таппауы немесе шығынға ұшырауы мүмкін. Мұндай жағдайда Компания Клиентке алынбаған пайданы немесе шығынды өтемейді.
- 5.48.** Осымен Компания Клиенттің назарын фьючерстік және опциондық келісімшарттардың нарығындағы баға белгіленімінің бір күн ішінде де, сондай-ақ бір сауда күнінен екінші сауда күніне де айтарлықтай өзгеруі мүмкін екеніне аударады. Осыған байланысты фьючерстік және опциондық келісімшарттармен саудаласу кезінде туындайтын барлық даулы мәселелер дереу шешілген жөн.
- 5.49.** Тәуекел кез келген инвестициялық процестің ажырамас бөлігі болып табылады. Қажетті табыс неғұрлым көп болса, бағалы қағазға инвестициялау тәуекелі соғұрлым жоғары болады. Тәуекелсіз немесе аз тәуекелді қаражат салу құралдарын таңдаған инвестордың жоғары кіріс табуға мүмкіндігі жоқ. Тәуекелдің жоғары дәрежесін қабылдайтын инвестор өз салымдарынан жоғары дивидендтер күтуге құқылы. Бағалы қағаздарды таңдау және саудаласу кезінде инвестор ескеруі қажет инвестициялық тәуекелдердің көптеген түрлері бар. Біз олардың ішінде ең айқын және маңызды түрлерін атап өтеміз.
- 5.50.** Экономикалық тәуекелдер - жалпы экономикалық жағдайдың тұрақсыздығын және оның жиі және түбегейлі өзгерістерге ұшырауын анықтайды. Бұл, мысалы, сенімді заңнамалық базаның болмауы, әлсіз дамыған нарықтық және экономикалық инфрақұрылым, экономиканың бірқатар секторларындағы монополияландырудың жоғары деңгейі, экономиканы мемлекеттік реттеудің әлсіздігі және мемлекеттік борыштың жоғары деңгейі сияқты факторлар болуы мүмкін.
- 5.51.** Нарықтық тәуекелдер - ұзақ уақыт бойы нарықтың қолайсыз жұмыс істеуімен байланысты инвестициялық процеске қатысушылардың тәуекелдері. Нарықтық тәуекелдер инфляция тәуекелі, валюта бағамының өзгеру тәуекелі және саяси тәуекел сияқты тәуекелдермен тығыз байланысты.
- 5.52.** Инфляция тәуекелі - бұл инфляция пайызбен алынған кірістің мөлшерін жоққа шығаруы немесе тіпті асып кетуі мүмкін.
- 5.53.** Саяси тәуекел - елдегі саяси жағдайдағы қолайсыз өзгерістер тәуекелі. Соғыс, ел басшылығының ауысуы, инвестициялық климатқа теріс әсер ететін заңдар қабылдау – осы факторлардың барлығы дивидендтердің мөлшеріне және/немесе талаптарына әсер етуі мүмкін.
- 5.54.** Салық тәуекелі – салық заңнамасындағы өзгеріс активтердің кірістілігінің төмендеуіне әкеп соқтыратын тәуекел.
- 5.55.** Салалық тәуекелдер - белгілі бір саланың қолайсыз жұмыс істеуімен байланысты, бұл онда жұмыс істейтін компаниялардың қызметіне, демек, оларға тиесілі акциялар құнының көрсеткіштеріне тікелей әсер етеді. Мұндай саланың жағымсыз жағдайы көбіне басқа тәуелді салалардағы компанияларға беріледі.

5.56. Риски компании – комплекс факторов, связанных с деятельностью конкретной компании. Может оказаться так, что компания, акции которой Клиент приобрел, не имеет возможности расплатиться по своим долгам, или руководство компании в целом было столь неэффективным, что вложенный в нее капитал значительно обесценился.

5.57. Технические риски – при использовании электронных брокерских систем существуют риски нарушения электросвязи, несанкционированного доступа, сбоев в работе аппаратных и программных средств.

Клиент самостоятельно несет риски возникновения у него убытков, возникающих вследствие неисполнения поручения Клиента, отсутствия у Клиента возможности направить торговое или неторговое поручение Компании или связанных с получением Клиентом неполной, неточной или несвоевременно поступившей информации, в том числе если такие отсутствие возможности направить Компании поручение, неисполнение и/или убытки стали следствием (i) аварии или сбоев в работе программного обеспечения Клиента или Компании, компьютерных сетей, силовых электрических сетей или систем электросвязи, непосредственно используемых для приема поручений Клиента или обеспечения иных процедур торговли ценными бумагами; (ii) сбоев в телекоммуникационном оборудовании Клиента или Компании; (iii) сбоев и задержек в доступе к услугам Компании через электронную систему или иные торговые системы; (iv) проникновения в торговые системы третьих лиц; (v) преступного злоупотребления любым третьим лицом доступом к услугам Компании; (vi) иных действий и обстоятельств, неподконтрольных Компании; (vii) действий третьих лиц, в том числе организаций, обеспечивающих торговые и расчетно-клиринговые процедуры (организаторы торговли, биржи, многосторонние торговые площадки, расчетные депозитарии, расчетные организации и т. д.); (viii) получения Клиентом неточной, неполной или несвоевременно полученной информации в результате обстоятельств, указанных в подпунктах (i) – (vii) настоящего пункта.

5.58. Риски при заключении сделок с неполным покрытием/маржинальных сделок – Клиент подвергается дополнительным рискам: от Клиента может потребоваться доведение денежных средств и/или ценных бумаг на маржинальный счет Клиента, если уровень обеспечения по этому счету падает ниже установленных пределов; Компания может реализовать ценные бумаги Клиента или использовать его денежные средства для покрытия задолженности, при этом Компания может осуществить такое погашение задолженности без предварительного уведомления Клиента; при падении курса ценных бумаг или росте курса ценных бумаг Клиент, использовавший соответственно заемные денежные средства или ценные бумаги для осуществления покупки с неполным покрытием или продажи «с неполным покрытием», несет значительно большие потери, чем Клиент, не использовавший заемные средства.

5.59. Клиент признает, что достоверность любой информации в отношении любого конкретного эмитента и (или) любых конкретных ценных бумаг, срочных контрактов, которую Компания предоставляет Клиенту, не удостоверяется Компанией, и Компания не дает никаких гарантий и не принимает на себя никакой ответственности в связи с точностью или полнотой такой информации, а также любых рекомендаций, данных Компанией Клиенту.

5.60. Компания рекомендует Клиенту за свой счет получать регулярные консультации по вопросам финансов, налогов и

5.56. Компанияның тәуекелдері - белгілі бір компанияның қызметіне байланысты факторлардың жиынтығы. Акцияларын Клиент сатып алған компанияның борыштарын төлеуге мүмкіндігі жоқ болуы немесе компанияның басшылығы жалпы алғанда тиімсіз болғаны соншалық, оған салынған капитал айтарлықтай құнсызданған болуы мүмкін.

5.57. Техникалық тәуекелдер - электрондық брокерлік жүйелерді пайдалану кезінде электр байланысының бұзылуы, санкциясыз қол жеткізу, аппараттық және бағдарламалық құралдардың істен шығу тәуекелдері бар. Клиент Клиенттің тапсырмасын орындамау, Клиентте Компанияның сауда немесе сауда емес тапсырмасын жіберу мүмкіндігінің болмауы немесе Клиенттің толық, дәл немесе уақтылы келіп түспеген ақпаратты алуына байланысты туындайтын залалдардың туындау тәуекелдерін, оның ішінде егер Компанияға тапсырма жіберу мүмкіндігінің болмауы, орындалмауы және/немесе залалдар (i) Клиенттің немесе Компанияның бағдарламалық жасақтамасындағы, компьютерлік желілердегі, күшті электр желілеріндегі немесе клиенттің тапсырмаларын қабылдау немесе бағалы қағаздармен сауданың өзге де рәсімдерін қамтамасыз ету үшін тікелей пайдаланылатын электр байланыс жүйелеріндегі апаттың немесе ақаулардың; (ii) Клиенттің немесе Компанияның телекоммуникациялық жабдықтарындағы іркілістердің; (iii) электрондық жүйе немесе өзге сауда жүйелері арқылы Компанияның көрсетілетін қызметтеріне қол жеткізудегі іркілістер мен кідірістердің; (iv) үшінші тұлғалардың сауда жүйелеріне енугінің; (v) Компанияның қызметтеріне қол жеткізуді кез келген үшінші тұлғаның қылмыстық теріс пайдалану; (vi) Компанияның бақылауынан тыс өзге де әрекеттер мен мән-жайлар; (vii) үшінші тұлғалардың, оның ішінде сауда және есеп айырысу-клирингтік рәсімдерді қамтамасыз ететін ұйымдардың (сауданы ұйымдастырушылар, биржалар, көптаратпы сауда алаңдары, есеп айырысу депозитарийлері, есеп айырысу ұйымдары және т.б.) іс – әрекеттерін; (viii) осы тармақтың (i) - (vii) тармақшаларында көрсетілген мән-жайлар нәтижесінде Клиенттің дұрыс емес, толық емес немесе уақтылы алынбаған ақпаратты алуының салдарынан туындаған залалдар үшін тәуекелдерді дербес көтереді.

5.58. Толық жабылмайтын мәмілелер/маржалық мәмілелер жасау кезіндегі тәуекелдер - Клиент қосымша тәуекелдерге ұшырайды: егер осы шот бойынша қамтамасыз ету деңгейі белгіленген шектен төмен түссе, Клиенттен Клиенттің маржалық шотына ақша қаражатын және/немесе бағалы қағаздарды жеткізу талап етілуі мүмкін; Компания Клиенттің бағалы қағаздарын өткізе алады немесе оның ақша қаражатын берешекті жабу үшін пайдалана алады, бұл ретте Компания мұндай берешекті өтеуді Клиентті алдын ала ескертпей жүзеге асыра алады; бағалы қағаздар бағамы төмендегенде немесе бағалы қағаздар бағамы өскен кезде, толық өтелмеген сатып алуды немесе "толық өтелмеген" сатуды жүзеге асыру үшін тиісінше қарыз қаражатын немесе бағалы қағаздарды пайдаланған Клиент қарыз қаражатын пайдаланбаған Клиентке қарағанда айтарлықтай үлкен шығынға ұшырайды.

5.59. Клиент кез келген нақты эмитентке және (немесе) кез келген нақты бағалы қағаздарға, Компания Клиентке беретін мерзімді келісімшарттарға қатысты кез келген ақпараттың дәйектілігін Компанияның куәландырмайтынын және Компания мұндай ақпараттың дәлдігіне немесе толықтығына байланысты ешқандай кепілдік бермейтінін және ешқандай жауапкершілік қабылдамайтынын, сондай-ақ Компания Клиентке берген кез келген ұсынымдарды бермейтінін мойындайды.

5.60. Компания Клиентке осындай мәмілелер жасалғанға дейін мәмілелерді жүзеге асыру барысында немесе соған байланысты

права у специалистов соответствующей квалификации в связи с рисками, возникающими в ходе осуществления сделок или в связи с ними, до заключения таких сделок.

5.61. Клиент заявляет, что он обладает достаточным опытом для того, чтобы оценить риски, связанные с его инвестициями в ценные бумаги, и/или получил соответствующие консультации у специалистов, имеет финансовые возможности для несения убытков, связанных с такими рисками, и согласен нести все такие риски, возникающие в связи с его инвестициями в ценные бумаги, включая риски, связанные с осуществлением инвестиций при помощи электронных средств связи через сеть Интернет.

5.62. Клиент признает, что в любое время несет исключительную самостоятельную ответственность за проведение независимого анализа и оценки рисков, указанных в настоящей Декларации. Компания не несет никаких обязанностей по предоставлению такого анализа или оценок и не несет за них никакой ответственности.

5.63. Клиент осведомлен об ограничениях, установленных применимым законодательством в отношении ценных бумаг и (или) иных финансовых инструментов, предназначенных для квалифицированных инвесторов, и особенностях оказания услуг квалифицированным инвесторам, а в случае, если Клиент – физическое лицо, также о том, что физическим лицам, являющимся владельцами ценных бумаг, предназначенных для квалифицированных инвесторов.

6. Декларация о рисках, связанных с использованием денежных средств Клиента в интересах Компании

6.1 Применимое законодательство требует хранить денежные средства, переданные Клиентом Компании, а также денежные средства, полученные Компанией в результате совершения Клиентом торговых операций, на специальном счете, отдельно от собственного банковского счета Компании, что исключает риск обращения на них взыскания по обязательствам Компании.

6.2 Денежные средства Клиента будут находиться на специальном счете вместе со средствами других Клиентов, что может создать риск обращения на них взыскания по обязательствам других Клиентов. Для исключения указанного риска Клиент может потребовать от Компании хранить денежные средства Клиента на отдельном специальном счете, не объединяя их с денежными средствами других Клиентов. В случае хранения денежных средств Клиента на отдельном специальном счете Компания может взимать дополнительное вознаграждение в порядке и на условиях, установленных Регламентом.

6.3 Компания обязана исполнить требование Клиента о возврате денежных средств, включая валюту, со специального брокерского счета в сроки, предусмотренные Регламентом, но при этом Компания вправе удерживать из возвращаемых денежных средств свое вознаграждение и иные средства, которую Клиент обязан уплатить Компании на основании Регламента.

6.4 Если Регламент предоставляет Компании право использовать денежные средства Клиента в своих интересах, оно может зачислять их на свой собственный банковский счет, а также использовать их для исполнения обязательств из сделок, совершенных за свой собственный, либо использовать их в качестве обеспечения указанных обязательств.

туындайтын тәуекелдерге байланысты тиісті біліктілігі бар мамандардан өз есебінен қаржы, салық және құқық мәселелері бойынша тұрақты консультациялар алуға кеңес береді.

5.61. Клиент өзінің бағалы қағаздарға салған инвестицияларымен байланысты тәуекелдерді бағалау үшін жеткілікті тәжірибесі бар екенін және/немесе мамандардан тиісті консультация алғанын, осындай тәуекелдермен байланысты шығындарды өтеу үшін қаржылық мүмкіндіктері бар екенін және Интернет желісі арқылы электрондық байланыс құралдарының көмегімен инвестицияларды жүзеге асыруға байланысты тәуекелдерді қоса алғанда, оның бағалы қағаздарға салған инвестицияларына байланысты туындайтын барлық осындай тәуекелдерді көтеруге келісетінін мәлімдейді.

5.62. Клиент кез келген уақытта осы Декларацияда көрсетілген тәуекелдерге тәуелсіз талдау және бағалау жүргізу үшін айрықша дербес жауапты екенін мойындайды. Компания мұндай талдауды немесе бағалауды ұсыну бойынша ешқандай міндеттер көтермейді және олар үшін мүлдем жауап бермейді.

5.63. Клиент білікті инвесторларға арналған бағалы қағаздарға және (немесе) өзге де қаржы құралдарына қатысты қолданылатын заңнамада белгіленген шектеулер және білікті инвесторларға қызмет көрсету ерекшеліктері туралы, ал егер Клиент жеке тұлға болған жағдайда, сондай-ақ білікті инвесторларға арналған бағалы қағаздардың иелері болып табылатын жеке тұлғаларға қатысты хабардар болады.

6. Клиенттің ақша қаражатын Компанияның мүддесі үшін пайдалануға байланысты тәуекелдер туралы декларация

6.1. Қолданыстағы заңнамаға сәйкес Компанияның Клиенті берген ақша қаражатын, сондай-ақ Клиенттің сауда операцияларын жасауы нәтижесінде Компания алған ақша қаражатын Компанияның жеке банктік шотынан бөлек арнайы шотта сақтау талап етіледі, бұл оларға Компанияның міндеттемелері бойынша өндіріп алу тәуекелін болдырмайды.

6.2. Клиенттің ақша қаражаты басқа Клиенттердің қаражатымен бірге арнайы шотта болады, бұл басқа Клиенттердің міндеттемелері бойынша олардан өндіріп алу тәуекелін тудыруы мүмкін. Көрсетілген тәуекелді болдырмау үшін Клиент Компаниядан Клиенттің ақша қаражатын басқа Клиенттердің ақша қаражатымен біріктірмей, жеке арнайы шотта сақтауды талап ете алады. Клиенттің ақша қаражаты жеке арнайы шотта сақталған жағдайда, Компания Регламентте белгіленген тәртіппен және талаптарда қосымша сыйақы ала алады.

6.3. Компания Регламентте көзделген мерзімдерде арнайы брокерлік шоттан валютаны қоса алғанда, ақша қаражатын қайтару туралы Клиенттің талабын орындауға міндетті, бірақ бұл ретте Компания қайтарылатын ақша қаражатынан өзінің сыйақысын және Клиент Регламенттің негізінде Компанияға төлеуге міндетті өзге де қаражатты ұстап қалуға құқылы.

6.4. Егер Регламент Компанияға Клиенттің ақша қаражатын өз мүддесі үшін пайдалану құқығын берсе, ол оларды өзінің банктік шотына аудара алады, сондай-ақ оларды өз банктік шот үшін жасалған мәмілелерден міндеттемелерді орындау үшін пайдалана алады не оларды көрсетілген міндеттемелерді қамтамасыз ету ретінде пайдалана алады.

6.5 Клиенту следует внимательно ознакомиться с проектом Регламента для того, чтобы оценить, какие полномочия по использованию денежных средств Клиента будет иметь Компания, каковы правила их хранения, а также возврата.

7. Декларация о рисках, связанных с совмещением Компанией различных видов профессиональной деятельности, профессиональной деятельности с иными видами деятельности

7.1 Под рисками совмещения различных видов профессиональной деятельности на рынке ценных бумаг, в целях настоящего документа, понимается возможность нанесения ущерба Клиенту Компании вследствие:

- неправомерного использования сотрудниками Компании, осуществляющими профессиональную деятельность на рынке ценных бумаг, конфиденциальной информации при проведении операций (сделок) на рынке ценных бумаг;
- возникновения конфликта интересов, а именно, нарушения принципа приоритетности интересов Клиента Компании, перед интересами Компании, которые могут привести в результате действий (бездействия) Компании и его сотрудников к убыткам и/или неблагоприятным последствиям для Клиента Компании;
- неправомерного и/или ненадлежащего использования инсайдерской информации, полученной в связи с осуществлением профессиональной деятельности;
- противоправного распоряжения сотрудниками Компании ценными бумагами и денежными средствами Клиента;
- осуществления сотрудниками Компании противоправных действий, связанных с хранением и/или учетом прав на ценные бумаги Клиента;
- необеспечения (ненадлежащего обеспечения) прав по ценным бумагам Клиента Компании;
- несвоевременного (ненадлежащего исполнения) сделок;
- недостаточно полного раскрытия информации в связи с осуществлением профессиональной деятельности.

При совмещении нескольких видов профессиональной деятельности или профессиональной деятельности с иными видами деятельности, существует риск возникновения недостаточности капитала для исполнения всех обязательств по возврату финансовых активов.

8. Уведомление об использовании специального брокерского счета

8.1 Денежные средства Клиента будут находиться на счете (счетах) Компании (специальных брокерских счетах), открытом Компанией для учета денежных средств Клиента, вместе со средствами других Клиентов Компании.

При этом объединение на одном счете денежных средств Клиента с денежными средствами других Клиентов Компании может нести в себе риск неисполнения (задержки исполнения) Компанией поручения Клиента на возврат денежных средств или покупку ценных бумаг, вызванный возможным ошибочным списанием Компанией денежных средств Клиента по поручению другого Клиента Компании, в том числе, вследствие сбоя в работе соответствующего программного обеспечения или ошибки сотрудника.

Информация о кредитных организациях, на счетах в которых будут учитываться денежные средства Клиента, размещена на сайте Компании по адресу ffin.global.

6.5. Компанияның Клиенттің ақша қаражатын пайдалану бойынша қандай өкілеттіктері болатынын, оны сақтау, сондай-ақ қайтару қағидаларының қандай болатынын бағалау үшін Клиент Регламенттің жобасымен мұқият танысқаны жөн.

7. Компанияның әртүрлі кәсіби қызметтің түрлерін, кәсіби қызметті өзге де қызмет түрлерімен біріктіруіне байланысты

тәуекелдер туралы декларация

7.1. Осы құжаттың мақсаттары үшін бағалы қағаздар нарығында кәсіби қызметтің әртүрлі түрлерін біріктіру тәуекелдері деп Компанияның Клиентіне мыналардың:

- бағалы қағаздар нарығында кәсіби қызметті жүзеге асыратын Компания қызметкерлерінің бағалы қағаздар нарығында операциялар (мәмілелер) жүргізу кезінде конфиденциалды ақпаратты заңсыз пайдалануы;
- мүдделер қақтығысының туындауы, атап айтқанда, Компания Клиенттері мүдделерінің басымдығы қағидатының Компанияның және оның қызметкерлерінің әрекеттері (әрекетсіздігі) нәтижесінде Компанияның Клиенті үшін шығынға және/немесе қолайсыз салдарға әкеп соғуы мүмкін Компания мүдделерінің алдында бұзылуы;
- кәсіби қызметті жүзеге асыруға байланысты алынған инсайдерлік ақпаратты заңсыз және/немесе тиісінше пайдаланбау;
- Компания қызметкерлерінің Клиенттің бағалы қағаздары мен ақша қаражатына заңсыз билік етуі;
- Компания қызметкерлерінің Клиенттің бағалы қағаздарына құқықтарды сақтауға және/немесе есепке алуға байланысты құқыққа қайшы әрекеттерді жүзеге асыруы;
- Компания Клиентінің бағалы қағаздары бойынша құқықтарды қамтамасыз етпеу (тиісінше қамтамасыз етпеу);
- мәмілелерді уақтылы (тиісінше) орындамау;
- кәсіби қызметті жүзеге асыруға байланысты ақпаратты жеткілікті түрде толық ашып көрсетпеу салдарынан зиян келтіру мүмкіндігі түсініледі.

Кәсіптік қызметтің бірнеше түрін немесе кәсіптік қызметті өзге қызмет түрлерімен біріктіре отырып, қаржы активтерін қайтару жөніндегі барлық міндеттемелерді орындау үшін капиталдың жеткіліксіздігінің туындау тәуекелі бар.

8. Арнайы брокерлік шотты пайдалану туралы хабарлама

8.1. Клиенттің ақша қаражаты Компанияның басқа Клиенттерінің қаражатымен бірге Клиенттің ақша қаражатын есепке алу үшін Компания ашқан Компанияның (арнайы брокерлік шоттардың) шотында (шоттарында) болады. Бұл ретте Клиенттің ақша қаражатын Компанияның басқа Клиенттерінің ақша қаражатымен бір шотта біріктіру Компанияның басқа Клиентінің тапсырмасы бойынша Клиенттің ақша қаражатын Компанияның қате есептен шығаруынан туындаған, оның ішінде тиісті Клиенттің жұмысындағы ақау салдарынан болуы мүмкін бағдарламалық жасақтама немесе қызметкердің қателіктерінен туындаған, Компанияның ақша қаражатын қайтаруға немесе бағалы қағаздарды сатып алуға Клиенттің тапсырмасын орындамау (орындауды кешіктіру) тәуекелін көтереді.

Шоттарында Клиенттің ақша қаражаты есепке алынатын кредиттік ұйымдар туралы ақпарат Компанияның сайтында ffin.global мекенжайы бойынша орналастырылған.

9. *Обработка персональных данных*

9.1 В целях исполнения своих обязательств по Регламенту Компания осуществляет обработку персональных данных Клиента – физического лица, в том числе включенных в анкету Клиента, путем хранения, систематизации, накопления, уточнения, использования, передачи определенному кругу лиц, блокирования, уничтожения в соответствии с условиями Регламента на основании соответствующего согласия Клиента.

10. *Информирование Клиента*

Присоединяясь к условиям Регламента Клиент подтверждает Компании свое согласие на получение от Компании сообщений в любой форме, содержащих рекламу финансовых инструментов или услуг Компании и его аффилированных лиц. Согласие, изложенное в настоящем пункте, действует в течение всего срока действия брокерского договора обслуживания и может быть отозвано письменным заявлением Клиента.

9. *Дербес деректерді өңдеу*

9.1. Регламент бойынша өзінің міндеттемелерін орындау мақсатында Компания Клиент – жеке тұлғаның, оның ішінде Клиенттің сауалнамасына енгізілген дербес деректерін Клиенттің тиісті келісімінің негізінде сақтау, жүйелеу, жинақтау, нақтылау, пайдалану, белгілі бір тұлғалар тобына беру, бұғаттау, жою арқылы өңдеуді жүзеге асырады.

10. *Клиентке ақпарат беру*

Регламенттің шарттарына қосыла отырып, Брокерлік шарттың бүкіл мерзімінде Клиент Компаниядан Компанияның және оның үлестес тұлғаларының қаржы құралдары мен көрсетілетін қызметтерінің жарнамасы бар кез келген нысандағы хабарламаларды алуға өзінің келісімін растайды және Клиенттің жазбаша өтінішімен кері қайтарып алынуы мүмкін.